

Kronika 2023

Charakteristika roku a hlavní události ve městě (včetně společenských, kulturních a sportovních akcí)

V roce 2023 se udála významná změna pro Českou republiku: v čele státu se ocitl nový prezident. Po desetiletém období s Milošem Zemanem, jemuž politologové, novináři a část občanů vyčítala pro-východní orientaci a také to, že jej příliš ovlivňuje jeho hradní tým, se prezidentem stal Petr Pavel. Někdejší předseda vojenského výboru NATO se v předvolební kampani hlásil k Evropské unii a k myšlenkám ukotvení naší země v euroatlantickém prostoru. Na veřejnosti se mnohem více, než tomu bylo u předchozího prezidenta, začala objevovat první dáma. Eva Pavlová se už během prezidentské kampaně stala pro řadu žen ve středním věku inspirací v oblékání. Zaujala také svým vystupováním mezi lidmi a zamýšlenými aktivitami především v sociální oblasti. Mnozí Řičanští spěchali do Prahy budoucího prezidenta podpořit ve finále kampaně, radovali se na konci ledna u Národního muzea po jeho zvolení a v březnu u Pražského hradu v den prezidentské inaugurace.

Rok 2023 byl také rokem, ve kterém jsme si přivykli na válku v Evropě a na stálou přítomnost ukrajinských uprchlíků v naší zemi. V Říčanech zněla ukrajinština nebo ruština ve školních kolektivech, na ulicích, v obchodech. Na začátku školního roku 2023/2024 se v některých třídách základní školy objevili další noví spolužáci původem z Ukrajiny.

Byl to rok, kdy se mezi lidmi stále častěji objevovala témata ochrany klimatu a klimatické změny. Ať už v souvislosti s počasím a se zacházením s dešťovou vodou, ať už při plánování úprav ve městě a v krajině. V Říčanech tato témata otevřeli například tvůrci výstavy Tvořiště v části, která se věnovala městu budoucnosti (od února do října v místním muzeu); téma bylo přítomné v kampani Hodina Země (25. března v různých částech Říčan); projevilo se při veřejném projednání strategického plánu města (7. června na Masarykově náměstí) a také v návrzích a hlasování sedmého ročníku participativního rozpočtování Překvapte Říčany (občané o návrzích hlasovali v průběhu července). Říčany pozvaly k rozhodování o městském rozpočtu i mladé lidi ve věku od 12 do 25 let – právě oni mohli během října přinést své náměty, co změnit ve městě, v projektu Změň To! Představení nápadů proběhlo v listopadu, hlasování pak během ledna 2024.

Konec roku nás uvedl do nepopsatelného smutku a ke kladení otázky, zda se změnil náš bezpečný svět. Před Vánocemi, ve čtvrtek 21. prosince, došlo k tragickému útoku střelce na pražské Filozofické fakultě. Tak blízko od Říčan! V prostředí, kde má leckdo z nás známé, přátele, studují tam jeho děti... Krátce poté vzniklo i v našem městě pietní místo a atmosféra Vánoc se proměnila. Jak vyšlo najevo, jednou z obětí byla studentka z Říčan.

Říčany v roce 2023 překročily hranici sedmnácti a půl tisíce obyvatel a po šesté za sebou se staly místem s nejvyšší kvalitou života v Česku. Vyplývá to z Indexu kvality života, který sestavuje společnost Obce v datech.

Leden

Začátku roku udala ráz blížící se volba prezidenta České republiky. V médiích vypukla naplno prezidentská kampaň. Také v Říčanech na nás shlížely z reklamních ploch tváře prezidentských kandidátů. Ve dnech voleb se naplnily volební místnosti, naše město mělo tradičně vysokou volební účast. Po zasněženém prosinci přišel leden bez sněhu, jen s občasnými dešťovými nebo smíšenými přeháňkami, s blátem a denními teplotami, které se jen výjimečně dostaly pod bod mrazu (v druhé polovině měsíce). Podle Českého hydrometeorologického ústavu šlo o třetí až čtvrtý nejteplejší leden od roku 1961. Říčany v tomto spíš jarně působícím měsíci nabídly svým obyvatelům bohatý kulturní program.

Kulturní leden

Slavnostní novoroční koncert se rozezněl v koncertním sále Staré radnice ve středu 4. ledna v 19 hodin. Vystoupila Tereza Mátlová a Doležalovo kvarteto, program se nesl „ve vídeňském stylu“: posluchače potěšily skladby klasického repertoáru, operetní a operní árie z tvorby Johanna Strausse, Franze Lehára, Antonína Dvořáka nebo Bedřicha Smetany. V neděli 8. ledna předneslo volné sdružení muzikantů z Řičan a okolí Rybovu mši vánoční, a to v kostele svatých Petra a Pavla. (Více se dočtete v pasáži věnované dění v římskokatolické církvi.) Městská galerie Říčany nabídla milovníkům výtvarného umění další výstavu – po společné výstavě autorů ostravské školy „Hrátky ve tři ráno“ (byla k vidění ještě v prvních lednových dnech) se 25. ledna otevřela výstava Jana Bačkovského „... A obraz“. Malíř ze silné generace nastupující na výtvarnou scénu na přelomu osmdesátých a devadesátých let tvoří velkoformátové olejomalby jasných barev.

Plesová sezona

Kulturní centrum Labuť se kromě nabídky koncertů mnoha žánrů, divadelních představení a karnevalů pro děti stalo v prvních měsících roku dějištěm plesů. O zahájení plesové sezony se postarala se svým bálem Základní škola a gymnázium Navis (7. 1.). Následovaly Sokolské šibřinky na téma Večer mezi hvězdami (14. 1.), Myslivecký ples (21. 1.) a Skautský ples (28. 1.).

Prezidentské volby

Možnost podílet se po deseti letech na volbě nového prezidenta využili Říčanstí v prvním (13. a 14. 1.) a ve druhém (27. a 28. 1.) kole. Do druhého kola postoupili z osmi kandidátů Andrej Babiš a Petr Pavel. Tým Andreje Babiše připravil proti protikandidátovi ostrou kampaň na billboardech. Tým Petra Pavla vsadil především na osobní setkání. Poslední ve šňůře meetingů s prezidentským kandidátem se konal ve středu 25. ledna v 17 hodin na Staroměstském náměstí v Praze, kam se lehce dostali i obyvatelé Řičan. Tisíce lidí zpívaly na podporu Petra Pavla píseň Jednou budem dál. V sobotu 28. ledna večer, kdy byly sečteny volební výsledky a bylo jasné, že novým prezidentem se stane Petr Pavel, zaplavila jeho voliče euforie. Mohli ho přijít pozdravit před Národní muzeum, kde proběhl rozhovor Petra Pavla s novinářem Michalem Kubalem vysílaný Českou televizí. Více v pasáži Politický a veřejný život města.

Na lyžařský výcvik

Žáci sedmého ročníku říčanských základních škol (a stejně staří studenti víceletých gymnázií) a studenti kvinty se spolužáky z prvního ročníku čtyřletého gymnázia vyrážejí v zimních měsících na lyžařský výcvik. V minulých zimách některým kolektivům tuto příležitost zhatila opatření proti šíření koronaviru, v roce 2023 už bylo zase vše jednodušší. Například sedmáci z 1. ZŠ Masarykovo náměstí Říčany odjeli v termínu 7. až 13. ledna lyžovat do Krkonoš na Černou horu. Naplnili dva velké autobusy. I když to se sněhem nebylo na začátku týdne slavné, připadl čerstvý, a tak bylo živo na sjezdovkách i na běžeckých trasách.

Odešla Marta Veselá

Na Tři krále 6. ledna zemřela ve věku jednadvadesáti let Marta Veselá, učitelka, vnučka drogisty z náměstí a váženého občana Bohumila Bartáka, autora jedněch z prvních fotografií Řičan. V posledních letech už byla připoutána k pobytu na lůžku a pečoval o ni mladší syn. Rodina, přátelé a známí se s ní rozloučili při zádušní mši v říčanském kostele.

Únor

Ani únor nebyl v roce 2023 bílý. Chladněji bylo na začátku měsíce, kdy dokonce na krátko zamrzly říčanské rybníky. Odvážlivci na nich bruslili na vlastní nebezpečí, protože tloušťka ledu nebyla dostatečná. Šestáho února se v tomto roce poprvé setkali senioři při akci pořádané městem v KC Labuť. Říčanští školáci a středoškolští studenti měli v týdnu od 13. února jarní prázdniny.

Plesy pokračují

Plesová sezona pokračovala o únorových sobotách Hasičským plesem (4. 2.), Plesem Rugby (11. 2.), Farním plesem (18. 2.) a Maturitním plesem SOŠ stravování Říčany (25. 2.).

Ocenění pro úspěšné žáky a studenty

Dne 10. února proběhlo v Říčanech ocenění nejúspěšnějších studentů a žáků Středočeského kraje. Téměř dvě stě nejlepších studentů všech typů škol se sešlo v KC Labuť na slavnostním setkání pod záštitou hejtmanky Petry Peckové a radního pro oblast vzdělávání a sportu Milana Váchy. Společně s říčanským starostou Davidem Michaličkou ocenili vítěze studentských olympiád a soutěží od matematiky přes zpěv a hudbu až po programování. Ocenění získala i řada mladých lidí z Říčan.

Tvořiště

V pondělí 20. února se konala vernisáž Tvořiště, nového kreativního prostoru v Muzeu Říčany. Muzejní tým připravil pro rodiny s dětmi část s dílnou a badatelnu. Ke tvoření byla k dispozici spousta přírodních materiálů a nástroje, které lektorky ověřily při práci s nejmenšími dětmi. V badatelně se mohli návštěvníci inspirovat pro stavění měst budoucnosti. Vernisáže se účastnila hejtmanka Petra Pecková, vedení města Říčany a další významní hosté. Na začátku programu proběhla ohňová show, ve které vystoupila řemeslná lektorka, výtvarnice a tanečnice Jana Véghová. Výstava trvala do konce října.

Sbírka pro Ukrajinu

O víkendu 25. a 26. února se v Centru humanitární pomoci v ulici Na Obci uskutečnila sbírka na pomoc Ukrajině. Sbírka byla zaměřena na konkrétní pomoc, která pak směřovala do škol, školek a zdravotnických zařízení. Lidé mohli nosit například nabíjecí stanice, měniče napětí nebo plynové vařiče. Město Říčany zajistilo transport a předání organizaci, kterou přímo k těmto účelům zřídil stát, aby nemohlo dojít k případnému zneužití pomoci. (Situace lidí žijících na Ukrajině byla v tomto období velmi obtížná. Kvůli systematickému ničení infrastruktury zde fungovaly dodávky energií v průměru čtyři hodiny denně.)

Říčanský masopust

V sobotu 25. února odpoledne, na Masarykově náměstí a v nejbližším okolí, se zájemci mohli zúčastnit masopustního veselí. Symbolický klíč od města tentokrát předávali masopustní chase dva starostové: David Michalička a Matyáš Fořt, starosta Žákovského zastupitelstva. O program a veselou náladu se postarali Cimbálová muzika Milana Broučka, divadlo Kvelb a Samba Band pod vedením Radka Břicháče. MAS Říčansko zajistilo tvoření pro děti a stánky regionálních prodejců. Sladkého jídla a masitých výrobků byl dostatek. Tu správnou atmosféru získal masopust díky dětem a dospělým, kteří se dostavili v maskách.

Návštěva hejtmanky

V úterý 28. února navštívili Říčany hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková a radní kraje. V dopoledních hodinách zavítali na Gymnázium Říčany. Setkali se se studenty a pedagogy a prohlédli si rozestavěnou sportovní halu u gymnázia. Gymnázium představilo záměr rozšíření školy o další třídu čtyřletého studia. Odpoledne se konalo setkání s občany. V koncertním sále Staré radnice mohli s vedením kraje debatovat o tématech, která jsou pro ně důležitá.

Březen

Pranostika „Březen, za kamna vlezem“ byla v tomto roce více než pravdivá. Slunné počasí se střídalo s ochlazením. V polovině měsíce, patnáctého, v Říčanech odpoledne napadl mokrý těžký sníh. Zvláště v lese a v zahradách s vysokými stromy to vypadalo jako na horách.

Špek sezony v Muzeu Říčany

V přízemí hlavní budovy muzea na Rýdlově ulici mají návštěvníci možnost vidět tzv. Špek sezony. Ve dvou vitrínách představuje muzeum ty nejzajímavější kolekce předmětů z bohatých muzejních sbírek. K nim patří také podcast, který si lidé mohou poslechnout buď v muzeu, nebo online kdekoli jinde. Od února tak byla vystavena kolekce kuřáckých potřeb, od května sbírka lidových podmaleb na skle a svatých obrázků, od července kolekce her a hraček a od listopadu zbraně. Na Špeky sezony jsou navázány také přednášky odborníků. Ve čtvrtek 9. března se konala přednáška kunsthistorika Václava Hájka z Fakulty humanitních studií UK a Petry Kolářové z Národní galerie Praha na téma kuřáctví jakožto kulturní fenomén v běhu dějin.

Výstava Lucie Svoboda Mičíkové

Od 15. března do 22. dubna představila Městská galerie Říčany nadějnou mladou výtvarnici Lucii Svoboda Mičíkovou a její výstavu „Playlist“. Výtvarnice je absolventkou oboru intermedia a multimédia na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě. Pracuje s architektonickými principy, které přenáší do svých kreseb a prostorových instalací.

Reprezentační ples města Říčany

V sobotu 18. března se v KC Labuť konal XI. reprezentační ples města Říčany. Jeho podtitul zněl „Labutě v Labuti“. Večerem provázela moderátorka Ema Klementová. O hudbu se postarali Červení panteři, Flamingos a Květa Teturová (se saxofonem). Zpěváci Jakub Hübner a Monika Sommerová účastníky přenesli do atmosféry světových muzikálů a na závěr zazpívali duet z Fantoma opery. Na plese také vystoupili tanečníci a tanečnice ze ZUŠ Říčany, TS Dance Edity Broukalové a Taneční konzervatoře hlavního města Prahy. První cenou v bohaté tombole byla originální litografie Jiřího Suchého „Jazz“.

Okolím Říčan – 50. rovnoběžka

Klub českých turistů Říčany-Radošovice pořádal v sobotu 25. března 45. ročník turistického pochodu Okolím Říčan – 50. rovnoběžka. Turisté/cyklisté se mohli vydat na trasy v délce 10 až 35 kilometrů pro pěší a 10 až 50 kilometrů pro účastníky na kolech. Začátek byl na vlakové zastávce, cíl v restauraci Na Zastávce na Černokostelecké.

Hodina Země 2023

Říčany se opět připojily k celosvětové kampani na ochranu klimatu Hodina Země. Cílem kampaně je upozornit na změnu klimatu. Obce, organizace i jednotlivci se mohou připojit a společně zhasnout světla po dobu jedné hodiny. V sobotu 25. března od 20.30 do 21.30 hodin zhaslo veřejné osvětlení na Masarykově náměstí i v dalších ulicích.

Noc s Andersenem

Po covidové pauze připravila Husova knihovna opět Noc s Andersenem, akci zaměřenou na podporu dětského čtenářství. Holky a kluci se v dětském oddělení na Komenského náměstí sešli v pátek 31. března v 18 hodin a strávili zde čtyři hodiny. Program byl věnován devadesátým narozeninám Ferdý Mravence, výročí, kdy se kreslený hrdina z pera Ondřeje Sekory poprvé objevil v Lidových novinách. Účastníci se kromě čtení pustili do tvoření a soutěžení. Děti se rozdělily do dvou týmů, modrých a červených mravenců, a ty si v knihovně postavily mraveniště.

Duben

Jaro se v dubnu přihlásilo kvetoucími stromy a čerstvou svěží zelení trávy a nových listů. V Říčanech jsme se snažili toto období ještě zkrášlit úklidem města. Akce Uklidme svět/ Uklidme Česko/ Čistý Ladův kraj ovšem mnohé vrátí z jarního snění zpátky na zem, když si kladou otázku: Skutečně jsme to my, vzdělání a poučení lidí, kdo takto znečišťuje životní prostředí?

Obnovený parkovací systém

Dne 1. dubna spustilo město obnovený parkovací systém. Zahrnuje pouze jednu oblast, ve které platí dva tarify: R1 Masarykovo náměstí a R2 ulice, parkoviště a nádraží. Mimo vymezenou oblast je parkování zdarma. Více v pasáži Místní infrastruktura.

Velikonoce

Velikonoční svátky připadly na první dubnové dny. Římskokatolický kostel svatých Petra a Pavla se plnil o všech bohoslužbách a obřadech tzv. Svatého (pašijového) týdne, který začíná Květnou nedělí. V tuto neděli říčanský farář Konstantin požehnal věřícím kočičky – větvičky vrby jívy – nebo i rozkvetlé větve zlatého deště a další ratolesti. Ty si i v 21. století lidé nosí domů, dávají si je za kříž na stěně nebo jako ozdobu na velikonoční stůl. Někdo je stále může vnímat stejně jako naši předkové, totiž jako ochranu před zlými silami. Na Bílou sobotu 8. dubna ve 20 hodin se u kostela sešli věřící, aby si vyslechli úvodní slova vigilie Zmrtvýchvstání Páně a se zapálenými svíčkami vstoupili do kostela. Během večera „přiletěly zvony z Říma“, které se tam odebraly na Zelený čtvrtek. Kolem 21. hodiny se po více než osmačtyřiceti hodinách znovu zvony z kostelní věže rozezněly. Křesťané tak od této noci slavili Kristovo vzkříšení.

Demolice starého kina

Poslední rozloučení se starým kinem na Komenského náměstí proběhlo v podvečer 12. dubna za účasti pamětníků, kteří zavzpomínali na své zážitky spojené s tímto místem. Účastníci setkání se mohli naposledy podívat do kinosálu, k vidění byly staré fotografie a plakáty, jako občerstvení byly k dispozici retro žlutá a červená limonáda, sušenky a chlebičky. Podle vyjádření města nešlo energeticky náročnou budovu s nevhodnými dispozicemi pro využití zachránit. Kino zahájilo provoz v únoru 1953 projekcí filmu Anna proletářka. K demolici došlo v květnu 2023. Na místě kina vznikla zelená plocha – základ pro park. V budoucnu zde má vyrůst nová budova, pravděpodobně s učebnami základní umělecké školy.

Memoriál Eržiky Gärtnerové

Dne 15. dubna se konal 8. ročník přespolního běhu v areálu Olivovy dětské léčebny. Podruhé ji Sokol Říčany a Radošovice pořádal také jako připomínku osobnosti Eržiky Gärtnerové, sokolské trenérky a cvičitelky, která předčasně zemřela v únoru 2022.

Oslavy Dne Země

Gymnázium Říčany slavilo Den Země v pátek 21. dubna dopoledne. Zájemci z jiných škol i veřejnost si mohli vyzkoušet různé aktivity, které souvisejí s planetou Zemí a životním prostředím. Akce „Lesem za zvířaty – Den Země 2023“ pořádalo Muzeum Říčany ve spolupráci s Ekocentrem Říčany, Českou společností ornitologickou, Českou společností pro ochranu netopýrů, restaurací Jureček a dalšími spoluorganizátory v neděli 23. dubna. Rodiny s dětmi se mohly lesem u Řičan vydat ze tří míst a na trase mikroskopovat, zkoumat, tvořit a hrát si. I když poprchávalo, akce byla hojně navštívená. Velký zájem byl o ukázkou odchyty ptáků a o stanoviště s handicapovanými netopýry.

Český pohár v orientačním běhu

Dubnový závod Českého poháru ve sprintu připravili pořadatelé z Orientačního běhu Říčany. Byla to jejich premiéra v pořádání velkých závodů v orientačním běhu. Přes tisíc závodníků všech kategorií startovalo v sobotu 22. dubna z parku Václava Havla. Závodníci vyběhli do okolí Komenského náměstí, do sportovních areálů a parků podél Říčanského potoka, na Masarykovo náměstí a do přilehlých ulic, do okolí zříceniny říčanského hradu.

Pět autorů v Říčanech

Ve středu 26. dubna od 18 hodin se v městské galerii na Staré radnici odehrála vernisáž výstavy Pure Beauty (imagine) pěti autorů: Františka Matouška, Jana Pištěka, Miroslava Polácha, Adama Štecha a Josefa Žáčka. Ústřední společnou myšlenkou byla podle galeristky Lenky Babíčkové výstava „krásných obrazů“, do kterých se vkrádají určité neodbytné pochybnosti. Výstava byla k vidění do 3. června.

Kouzelná zahrada u knihovny

Od dubna se rozšířily provozní hodiny zahrady u Husovy knihovny na Masarykově náměstí. Lidé v ní mohli začít trávit i večerní hodiny nebo víkendové chvíle (mimo otevírací hodiny knihovny). V červnu do zahrady s výhledem na Mlýnský rybník přibýly informační tabule, které se věnují říčanským zahradám a rybníkům, zacházení s dešťovou vodou i literatuře na Říčansku.

Čarodějnice

V neděli 30. dubna od odpoledních do nočních hodin probíhalo po Říčanech „pálení čarodějnic“. Vysoké hranice, na kterých pak hořely loutky čarodějnic, byly k vidění například u skautské klubovny, u Marváňku, u Jurečku nebo na Strašíně. K sousedským setkáním s opékáním špekáčků se lidé shromáždili snad v každé druhé zdejší zahradě.

Květen

Slunečný, i když ne příliš teplý květen přinesl pravidelné akce a slavnosti. Víkendy byly nabitě – naplno začala sezona venkovních akcí, které chystá město a nejrůznější místní organizace a spolky.

Připomínka 8. května 1945

Pietní akt ke Dni vítězství u příležitosti 78. výročí ukončení druhé světové války se uskutečnil v pondělí 8. května v 18 hodin. Věncem k pomníku padlých u Staré radnice položili starosta David Michalička a radní Jarmila Voráčková. Českou hymnu zahrál na klarinet Aleš Hejcman, učitel říčanské ZUŠ.

Do práce na kole

Říčany se znovu připojily k celostátní výzvě Do práce na kole, která trvala po celý květen. Pracovní kolektivy jezdily na kole nebo na koloběžce, chodily pěšky, event. jezdily hromadnou dopravou. Cílem bylo nechat doma auto, nasbírat co nejvíc kilometrů, pravidelně se hýbat. Tentokrát se zapojilo 120 soutěžících ve 42 týmech. Týmy MTR GameChanger a Microdis, s. r. o., měly 100% pravidelnost, další čtyři týmy pravidelnost nad 90 % (týmy Muzea Říčany, mnichovické ZŠ, města Říčany a srdcařů cyklistů). Během květnových pracovních dní všichni soutěžící dohromady najeli/nachodili 21 658,5 kilometrů. Největší borec za květen najel na kole dokonce 1222,2 kilometrů! Zakončení výzvy s grilováním a tombolou proběhlo 8. června v Kouzelné zahradě Husovy knihovny. Mezi sponzory akce se objevila řada říčanských podniků.

Dračí lodě v Borkenu

Dne 11. května ve večerních hodinách odjel tým složený z Žákovského zastupitelstva společně se zástupci T. J. Sokol Říčany a Radošovice na závody Dračích lodí do partnerského německého města Borken. Následující den všichni dostali lekci pádlování. V závodech, které se konaly v sobotu 13. května, se říčanské družstvo na trati dlouhé 200 metrů umístilo na bronzové příčce. V závodech na 2 000 metrů bylo čtvrté.

Májové slavnosti

Oslava jara, Dne matek a příjemné sousedské setkání se konalo na Lázeňské louce v sobotu 13. května odpoledne. Pro děti byl připraven pestrý program, dospělí uvítali jarmark s tradičními výrobky. Vystoupily děti z místních mateřských škol Čtyřlístek, Zahradka a U Slunečních hodin, Dětský folklorní soubor Mikeš, Taneční škola Twist Říčany, Pěvecký sbor Elišky Erlichové, Sirény a Martina Červená, kapela Jefferson.

Kameny zmizelých

Říčany si v květnu také připomněly zdejší oběti holocaustu. Dne 16. května byly položeny kameny zmizelých v Domažlické ulici číslo 16, před domem, ve kterém žili Vilém, Markéta a Dorotka Saudekovi. Na Masarykově náměstí v ten den od půl desáté dopoledne proběhl pietní akt a odhalení vzpomínkových kamínků u Staré radnice. V podání souboru NaLaděno pod taktovkou Lucie Novákové ze ZUŠ Říčany zazněly židovské písně. Následovalo divadelní představení v sále Staré radnice: monodrama Alma Rosé od Mariusze Urbanka v režii Olgy Struskové. Titulní roli

ztvárnila Sarah Haváčová. Představení před plným sálem uvedl Daniel Herman, někdejší ministr kultury, příbuzný vynikající židovské houslistky Almy.

Muzejní noc

V pátek 19. května se více než stohlavý průvod vybavený lampiony, lucernami a baterkami vydal na večerní výpravu pohasínajícím městem. Jaký měli účastníci úkol? Zahnat strašidla od říčanského hradu! Při strašidelné vycházce městem se lidé zastavili v Podskalí a v ulici U Studánky, u někdejší říčanské katovny a konečně u hradní zříceniny. Muzeum Říčany program uspořádalo v rámci celostátní akce Festival muzejních nocí.

Zlatý hatrick

Řičanští ragbisté potřetí za sebou zvítězili v Extralize – v nejvyšší domácí soutěži. V sobotu 20. května na domácím hřišti RC Mountfield Říčany porazil RC Sparta Praha 16:9.

Sokolská akademie

Dne 21. května se v městské sportovní hale konala akademie, na které vystoupily jednotlivé oddíly T. J. Sokol Říčany a Radošovice s ukázkami činnosti. Návštěvníci si mohli prohlédnout doprovodnou výstavu Svět sletů.

Vidím sochy

Výstava soch ve veřejném prostoru Řičan byla k vidění od konce května do konce září. Zahájení výstavy se konalo v sobotu 27. května v 11 hodin před restaurací Na Jurečku. Sochy umělců několika generací – byli jimi Matěj Al-Ali, Kryštof Hošek, Matyáš Chochola, MICL, Filip Kudrnáč, Martin Krajc a Čestmír Suška – mohli Řičané i návštěvníci města spatřit na trase městem mezi Jurečkem a Marvánkem.

Skatepark Open

V první etapě budování Industriálního parku Říčany (v komerční zóně, na konci stezky pro pěší od nádražního Rondelu) se 27. května slavnostně otevřel nový skatepark. Jeho vznik podpořila společnost BILLA. V bohatém programu vystoupila závodní freestyletka na bmx kole, dvojnásobná mistryně České republiky a úřadující mistryně Evropy Iveta Miculyčová. Industriální park pro náctileté zvítězil v roce 2017 v hlasování občanů v participativním rozpočtu Překvapte Říčany.

Water food fest Říčany 2023

K programu posledního květnového víkendu patřil také festival dobrého jídla a pití, tentokrát na hrázi Mlýnského rybníka. V sobotu 27. května od 11 hodin tu kromě stánků s občerstvením byly k dispozici vodní atrakce, program pro děti a hudební produkce koncertujících kapel.

Červen

V červnu už bylo horko, ke konci měsíce se pak ochladilo a přišel i očekávaný déšť. Květiny všude po Řičanech (na veřejných prostranstvích i v soukromých zahradách) kvetly a voněly. Bohatá květinová výzdoba ve městě je ostatně to, čeho si všimají návštěvníci odjinud. Počasí přálo i úrodě a nabídce na trzích na Masarykově náměstí. Lidé si odtud nosili takřka po celý červen košíky s jahodami.

Noc kostelů

V pátek 2. června v rámci celostátní Noci kostelů se pro veřejnost otevřela kaple Olivovy dětské léčebny. Komentované prohlídky se konaly v 17 a 19.30 hodin.

Dětský den

Dětský den, který pořádalo město Říčany, se uskutečnil 3. června v areálu rybníka Marváneček. Navštívilo ho přes 450 dětí. Na startu v pořadatelském centru obdržely hrací kartu a pak v Putování za skřítkem Marvánkem a vílou Voděnkou mohly navštívit devět stanovišť. Své dovednosti vyzkoušely v Zašívárně místního muzea, ve stánku dětské knihovny, na stanovišti rybářů, v zóně Ligy lesní moudrosti, u minigolfu s Žákovským zastupitelstvem, na stanovišti Hasičů Středočeského kraje, dobrovolných hasičů a Městské policie Říčany a také na trampolínkách interaktivního trampolínového centra Freex. Za splněné úkoly dostali kluci a holky

dárek. Děti i jejich doprovod se mohly potěšit animačním programem s živou hudbou Pavla Justicha. Oslavy Dne dětí pokračovaly o dalších víkendech, například v neděli 18. června to byl už sedmnáctý ročník Dětského dne na říčanském ragbyovém hřišti.

Happening na Masarykově náměstí

Ve středu 7. června se na hlavním říčanském náměstí konalo veřejné projednání strategického plánu Říčan. Dotazníkový průzkum sbírající mezi občany nápady a připomínky probíhal v létě 2021. Oslovení odborníci pak připravili dokument, který by měl zajistit jednotnou vizi a strategii pro Říčany přes více volebních období. Na happeningu měli lidé možnost se s tímto dokumentem seznámit. Více v pasáži o politickém a veřejném životě města.

Koncert na vlnách tanga

V pátek 9. června si milovníci klasické hudby mohli vychutnat koncert houslisty Pavla Šporcla s názvem Na vlnách tanga, který se konal na hladině rybníka Jureček. Pavel Šporcl s orchestrem Praga Camerata a akordeonistou Vojtěchem Szabó představil slavná díla Astora Piazzolly. Zážitkem bylo i vystoupení tanečnicků z TS Fuego Říčany.

Cyklotrophy 2023 – Africa trail

Skautské středisko Lípa Říčany pořádalo 11. června dobrodružný, sportovní a zábavný cyklistický závod pro dvou až čtyřčlenné týmy. K cyklotrophy s úkoly a kvízy patřila i ochutnávka africké kuchyně a tombola pro všechny účastníky.

Amatérská mineralogická burza

V sobotu 17. června proběhl v areálu geoparku za budovou 1. ZŠ Masarykovo náměstí Říčany osmý ročník amatérské mineralogické burzy. Burza se zaměřuje na české minerály. Doprovodný program zahrnoval prohlídku školní sbírky minerálů, komentovanou prohlídku geoparku, řezání a broušení kamenů nebo rýžování českých granátů.

Den záchranářů

Dvacátého června se na Masarykově náměstí konal Den záchranářů. Součástí programu byly prohlídky činnosti u stanovišť jednotlivých složek integrovaného záchranného systému, ale také akční ukázky. Více v pasáži Záchrané složky: hasiči a policie.

Petropavelská pouť

Kolotoče, střelnice a další atrakce se ocitly na Masarykově náměstí ve středu 21. června a zůstaly do 27. června. Ve čtvrtek 29. června od 18 hodin se v říčanském kostele konal moderovaný poutní večer Pocta svatým Petru a Pavlu. Jeho tématem byl pokoj. Vystoupila poutní schola pod vedením Martiny a Kamila Čelikovských, Petr Fischer na varhany, s mluveným slovem Iva Hybnerová, Vladimír Kořen a Martin Kupka. Večerem provázel Evžen Hanka. Poutní mše svatá proběhla v kostele v neděli 25. června od 9.30 hodin. Po bohoslužbě pokračovaly oslavy na nedaleké farní zahradě.

Červenec

S prázdninami se do Říčan dostavil obvyklý klid a tak trochu „okurková sezona“, jak se vyjádřil i starosta David Michalička ve svém letním reportu na sociálních sítích. Říčanští odjížděli na dovolené a na prázdniny, davy turistů v našem městě nemáme. Místní, kteří tu zůstali, využívali koupání na Jurečku, okolní lesy k procházkám, cyklostezku k projíždkám a zdejší kulturní nabídku.

Překvapte Říčany

Během července se mohli říčanští občané starší patnácti let zapojit do participativního rozpočtování Překvapte Říčany. Vybírali z třiceti návrhů. Těmi vítěznými se staly projekt na nakládání s dešťovou vodou z budov města na Masarykově náměstí, který navrhl Martin Karáč, a projekt rezervace Říčanská Rokytka navrhovatele Vladimíra Kořena. Podrobněji v pasáži Politický a veřejný život města.

Letní scéna Voděrádky

Letní scéna ve Voděrádkách hostila Divadlo Bez zábradlí: 12. července byla na programu komedie Jistě, pane premiére; 13. července inscenace Tři muži na špatné adrese; 27. července Láska

z mládí a 2. srpna hra Blbec k večeři. Seskupení Point a Theater Mogul hrálo 20. července (představení Caveman) a 10. srpna (představení Cavewoman). 23. a 24. srpna byl ve Voděrádkách k vidění muzikál Branický zázrak autorského týmu kolem Jana Svěráka a Tomáše Kluse.

Fontána na Fialce

V horkých letních dnech se mohly děti osvěžit ve fontánce mezi bytovými domy v lokalitě Na Fialce. Po rekonstrukci byla fontánka v létě v provozu od 10 do 21 hodin. Voda střídavě tryskala různou intenzitou ze šesti trysek a v programu byla i osvěžující „mlha“. Po setmění fontána svítila. Dalším vodním prvkem, který lidé ocení v rozpáleném centru města, je fontána v parku Antonína Švehly.

Ocenění pro děti z MŠ Čtyřlístek

Třída Zajíčků z MŠ Čtyřlístek pod vedením paní učitelek Jany Michaličkové a Zdeňky Kulhánkové získala zvláštní cenu ministra práce a sociálních věcí v soutěži Srdce s láskou darované. A to za projekt Zaječí plácek. Děti za pomoci pedagogů i rodičů vytvořily z nevhledné, zarostlé části pozemku nedaleko školky příjemné místo plné květin. Ke spolupráci se připojili také senioři z Domova Pod Kavčí Skálou. Do truhlíků předpěstovali spoustu rostlin a ke každé sazeničce připojili srdíčko se vzkazem. Srdce s láskou darované je projekt pro dětské kolektivy. Podporuje tradiční hodnoty, jako je láska, úcta, porozumění, sounáležitost. Vytváří prostor pro týmovou spolupráci a utužuje mezilidské vztahy napříč generacemi. Otvírá prostor pro kreativitu a učí děti dívat se na svět jinými očima.

Nová výdejna potravin

Dne 18. července se v Říčanech konala tisková konference ke spuštění nových výdejen potravinové pomoci za účasti ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečky. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu v Říčanech s potravinovými bankami dlouhodobě spolupracuje a mobilní výdejna začne fungovat právě v Říčanech a v okolních obcích v rámci ORP.

Prázdninové tábory

Říčanské děti a mládež mají v prázdninových měsících k dispozici velké množství soustředění, táborů a dalších programů. Jsou to například kemp ragbistů v Lubenci, soustředění florbalu v Rumburku, tréninkové výjezdy fotbalistů, tenistů nebo tanečníků. Skauti ze střediska Lípa a Blaník (říčanský oddíl se schází v klubovně na místní farní zahradě) vyjíždějí tábořit do přírody. Muzeum Říčany, centrum Na Fialce, Cesta integrace, Mraveniště a další organizace pořádají oblíbené příměstské tábory.

Zahrada u knihovny

Během léta byla zahrada za Husovou knihovnou na Masarykově náměstí plná návštěvníků. Lidé si sem chodili odpočinout, sníst si oběd, přečíst kus knížky... Zahrada žila i kulturou. KC Labuť zde provozovala letní scénu; o prázdninách na ní vystoupili: Radim Zenkl a Ondra Kozák (5. 7.), JazzM (12. 7.), Ivo Jahelka a Miroslav Paleček (19. 7.), dixielandová kapela Steamboat Stompers (2. 8.) a Mozart Quartett Prag (9. 8.). V létě byla v dolní části zahrady vystavena socha „Srdce“ Filipa Kudrnáče, součást venkovní výstavy po celých Říčanech „Vidím sochy“.

Srpen

Srpnové večery patří v Říčanech letnímu kinu, na konci měsíce pravidelně rozeznívá město jazz. Bylo tomu tak i v roce 2023. Některé městské budovy procházely během léta rekonstrukcemi, opravovaly se silnice a chodníky, probíhala obnova dopravního značení a přechodů.

Letní kino

Promítalo se pod širým nebem v zahradě Olivovy dětské léčebny od 20.30 hodin, leckdy za nevyzpytatelného počasí. K dispozici bylo občerstvení. První večer, 1. srpna, byla na programu romantická komedie Ostrov, v dalších to byly tyto snímky: Top Gun Maverick (3. 8.), Invalida (8. 8.), Co jsme komu všichni udělali (10. 8.), Děti Nagana (15. 8.), Super-blb (17. 8.) a Přání k narozeninám (22. 8.). Poslední projekce se konala 24. srpna, šlo o dokument Rok s Národním

divadlem – ten mapuje krásný, ale náročný rok, který mohli děti, rodiče i pedagogové ZUŠ Říčany prožít díky spolupráci s kolegy z Národního divadla. Návštěvníci letního kina zaplatili za lístek symbolických 100 korun, výtěžek ze vstupného (po odečtení distribučních poplatků) činil 34 000 Kč. Putoval tradičně na konto nadace Kapka naděje.

Starák

Starák fest se konal 11. a 12. srpna. V lesním prostředí u starého „koupadla“ za radošovickým fotbalovým hřištěm nabídl pestrý program složený z vystoupení rockových a punkových kapel na dvou pódii (Starák stage, Elektro stage) i programu pro děti, které měly vstup zdarma.

Memoriál Miroslava Šafaříka

V sobotu 12. srpna pořádal FK Říčany za podpory města Říčany 19. ročník mládežnického fotbalového turnaje Memoriál Miroslava Šafaříka. Sportovní událost připomíná asi nejvýznamnější postavu dlouhé historie říčanského fotbalu, uznávaného trenéra mládeže, který se v Tréninkovém centru mládeže AC Sparta Praha na Strahově věnoval takovým hráčům jako Tomáš Rosický, Lukáš Zelenka nebo Tomáš Jun. Turnaj vyhrál tým SK Slavia Praha černá.

„Umělka“ otevřena

V srpnu byla dokončena kompletní údržba umělého travního koberce na sportovním hřišti na Lázeňské louce. Byl doplněn i pryžový granlát, který umělý trávník stabilizuje a zajišťuje měkký povrch. Hřiště využívají nejen sportovní kluby, ale i široká veřejnost.

Zavlažené hřiště

Na hřišti FK Říčany proběhla v létě instalace nového automatického závlahového systému. Město Říčany na tuto investiční akci poskytlo dotaci ve výši 200 000 Kč (v rámci dotačního programu Grantys). Projekt podpořili i členové a příznivci klubu, kteří posílali příspěvky na transparentní účet.

Připomínka 21. srpna 1968

Muzeum Říčany ve spolupráci s městem připravilo venkovní výstavu k výročí okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy. 55 let od této tragické události připomněly výstavní panely v ulici 17. listopadu (mezi restaurací Miláno a lékárnou). Nabídl dokumentární fotografie z tehdejších Řičan a Prahy společně se vzpomínkami pamětníků – ty zaznamenaly žákovské týmy z Říčanska v projektu Post Bellum Příběhy našich sousedů.

Pohoda džez

V pátek 25. srpna se rozběhl týdenní festival jazzu v říčanských restauracích a hospůdkách. Vystoupili na něm: VIVA TRIO – zpěv Adéla Donátová (25. 8., SPOT bistro); Spinus Q a Hana Váchová (27. 8., restaurace U Kamila); Joker's Band (28. 8., restaurace Jureček); Jazz aliments (29. 8., Říčanský pivovar); JAZZ JAM ZUŠ Říčany (30. 8., Masarykovo náměstí) – k 70. výročí založení ZUŠ Říčany vystoupil Taneční orchestr ZUŠ Říčany, Big Band ZUŠ Říčany, rocková kapela The Masters of The Basement ZUŠ Říčany a hostem programu bylo Jazzové kvinteto ZUŠ Iši Krejčího Olomouc. Ve stejný den hráli ještě Nicol a band (restaurace U Labutě); poslední tři dny patřily těmto muzikantům: Jitka Zelenková trio (31. 8., restaurace Čajovna); Soul Sisters (1. 9., restaurace Na Rychtě); JazzM (2. 9., Hospůdka Na Marvánku).

Září

Do rytmu školního roku, který ovlivňuje ruch a dopravu ve městě, jsme naskočili zpátky v pondělí 4. září. A září bylo teplé až horké. V období od 7. do 12. září teplota na Říčansku šplhala až k 27 i 28 stupňům. Horko bylo také 18. září. Teplé dny se vracely přibližně až do poloviny října, užili jsme si tak krásné a dlouhé babí léto. Kombinace deštivého závěru srpna a slunečného září přála houbám v říčanských lesích.

Memoriál Oldy Nehasila

První zářijový víkend se na tenisových kurtech TK Radošovice uskutečnil 18. ročník tradičního tenisového turnaje Memoriál Oldy Nehasila. Zúčastnil se ho rekordní počet 33 hráčů registrovaných pod hlavičkou Českého tenisového svazu. Soutěžilo se tradičně ve dvouhrách

a čtyřhrách mužů pod dohledem hlavního pořadatele turnaje Libora Nehasila (syna Oldy Nehasila). Zárukou kvalitní sportovní úrovně byla účast řady vynikajících hráčů, zejména ligových hráčů ze Sokola Říčany, nebo divizních hráčů z dalších oddílů. Z domácích hráčů TK Radošovice dosáhl největšího úspěchu Jakub Šafařík celkovým vítězstvím ve čtyřhře.

První školní den

Nové prvňáčky tentokrát přivítal starosta města v 3. ZŠ U Říčanského lesa. Ta otevírala tři první třídy. Dětem se v první školní den věnovali průvodci z řad žáků devátých tříd. Všichni se nejprve sešli v novém atriu-botanickém centru.

Dvoudenní Říčanské slavnosti

V pátek 8. a v sobotu 9. září se na Masarykově náměstí konaly Říčanské slavnosti. Páteční koncert pro všechny školáky byl věnovaný dětem a mládeži. Nabídl vystoupení Michala Horáka, kapely Like-it a dalších skupin. Doprovodný program zajišťovala Cesta integrace – Klub Cesta. Dále se představil nezávislý PROJEKT 23, který se zaměřuje na aktuální témata jako problematika drog, šikany a domácího násilí. Své sportovní úspěchy představili zástupci Rugby Clubu Mountfield Říčany. Sobotní program slavnostně zahájil Taneční orchestr ZUŠ Říčany pod taktovkou Jiřího Odcházela – připomněli jsme si tak 70. výročí založení ZUŠ Říčany. Poté probíhala vystoupení místních tanečních a volnočasových klubů (Team GJ, TŠ Twist Říčany a Dance EB). Program říčanského muzea na téma „město budoucnosti“ mohli zájemci navštívit v geoparku. Velké pódium vedle budovy někdejšího soudu patřilo vedle dalších interpretů postupně koncertům Ivana Mládka, Olgy Lounové a Janka Ledeckého. Večer rozpohybovala náměstí v rytmu reggae kapela United Flavour. Pro příznivce dobrého jídla a pití byly připraveny stánky s občerstvením. Farmářské trhy na Masarykově náměstí tentokrát neprobíhaly. O týden později už ano a pak pravidelně zase až do adventu.

Umění (O) půlnoci

V Městské Galerii Říčany se 20. září konala vernisáž výstavy „Umění (O) půlnoci“ Petra Písaříka. Slavnostní zahájení výstavy doplnil koncert českého hudebníka Varhana Orchestroviče Bauera. Petr Písařík vstoupil na scénu v euforické dekádě devadesátých let jako zakládající člen výtvarné skupiny Pondělí. Říčanská výstava byla navržena pro prostor galerie, se kterým chtěl autor svobodně pracovat, nechal vznikat nové souvislosti, kombinoval tradiční obrazy s plastikou, pohyboval se na hranici architektury, konceptuálního a užitého umění. Komentovaná prohlídka s autorem se pak uskutečnila 11. října.

Noc literatury

Ve stejný den, ve středu 20. září, se v Říčanech konal 2. ročník Noci literatury. Stejně jako v roce 2022 na třech místech. V Koloběhu četla tentokrát Michaela Maurerová z knihy Doireann Ní Ghríofy Přízrak v hrdle, v Husově knihovně otevřel Karel Heřmánek ml. knížku Joachima B. Schmidta Kallman a v prostoru za SPOT Bistrem (Masaryk Plaza 65) předčítal Matouš Ruml z textu Davida Machada Průměrný index štěstí. S každým hercem proběhla malá beseda, moderovali ji studenti Gymnázia Říčany. Noc literatury trvala od 18 do 22 hodin, začátek čtení byl vždy v celou hodinu.

Dvě pokladny na jízdenky

Prodejna Pont v podchodu na nádraží se po rekonstrukci opět otevřela. Jízdenky Českých drah si nyní lze zakoupit u dvou pokladen, nově mohou cestující využít i platební kartu. (Dříve si lidé mohli jízdenky pořídit jen u jedné pokladny a pouze za hotovost).

Street food festival

V sobotu 23. září se konal 7. ročník Street food festivalu. Stánky s dobrým jídlem a pitím, kapely a aktivity pro děti zaplnily ulici 17. listopadu od křižovatky s náměstím až po park Antonína Švehly. Na Masarykově náměstí byl v ten den odpoledne k vidění „autobus budoucnosti“ – autonomní autobus britské firmy Aurigo, který využívá nejmodernější technologie.

Zakončení výstavy Vidím sochy

Slavnostní zakončení výstavy „Vidím sochy“, která od května probíhala ve veřejném prostoru Říčán, se konalo v sobotu 30. září od dvou hodin odpoledne. V Kouzelné zahradě u knihovny se příznivci umění mohli setkat s autory soch a něco více se dozvědět o jejich tvorbě.

Říjen

Tento podzim díky dostatečné vláze vydržely stromy dlouho zelené. Do žlutých a jinak barevných listů se převlékaly až během října a listopadu. Listy pak zůstávaly na stromech až do prvního sněhu.

Začalo bourání nedokončené věznice, chystá se Pražský okruh

Ředitelství silnic a dálnic začalo s demolicí torza nedokončené věznice. To stálo po levé straně dnešní cyklostezky ve směru na Kolovraty nedaleko dětského hřiště. Stavbu, která začala růst v osmdesátých letech 20. století, zastavily změny po sametové revoluci. Na tomto pozemku má vyrůst Středisko správy a údržby dálnic, začít stavět by se mělo v roce 2025. Odhadované náklady na stavbu jsou kolem 300 milionů korun. Ředitelství silnic a dálnic chce na konci roku 2024 zahájit práce na Pražském okruhu v úseku mezi Běchovicemi a dálnicí D1.

Změň To!

Celý říjen mohli mladí lidé od 12 do 25 let podávat návrhy v projektu Změň To! Jde o participativní rozpočet pro mladé. Na projekty, které potom bude město realizovat, vyčlenila radnice ze svého rozpočtu jeden milion korun. Ten si na základě hlasování rozdělí celkem tři projekty, první vítězný v kategorii velké do 600 000 korun a dva z kategorii malé do 200 000 korun. První říčanský ročník je unikátní v celorepublikovém měřítku. Více informací v pasáži Politický a veřejný život města.

Světový den dobrodružství

Světový den dobrodružství, který připadá na 14. říjen, ve Strašíně oslavili brigádou. Dobrovolníci uklízeli odpadky v příkopech okolo silnic a podél lesních cest, vyčistili prostranství u dětského hřiště, okolo hřbitova, u kontejnerů na tříděný odpad. Dvacet dospělých a jedenáct dětí během akce, kterou uspořádal osadní výbor, nasbíralo celkem 400 kilogramů odpadu.

Prima město

Ve dnech 16. a 17. října zavítal do Říčán natáčecí štáb pořadu Prima město. Vedoucí Mediálního a komunikačního servisu Říčany Kateřina Lauerová reportéry městem provedla a ukázala jim zdejší oblíbená místa jako Jureček a Marvánek, zavítali společně na náměstí, do koncertního sálu, ke hradní zřícenině nebo do zahrady u knihovny. Řeč byla o sportech, které se u nás provozují. V dokumentu promluvili také pracovníci z říčanského muzea a ze vztahu k městu se vyznal houslista Pavel Šporcl. V premiéře se pořad vysílal v prosinci.

Nová tělocvična Gymnázia Říčany

Středočeský kraj dokončil novou tělocvičnu Gymnázia Říčany na Komenského náměstí. Dopoledne zde absolvují hodiny tělocviku studenti školy a odpoledne patří hala sportovcům například z oddílů florbalu, ragby nebo volejbalu. Stavbu v hodnotě 119 072 729 korun zahájil Středočeský kraj v říjnu 2021. O víkendu 21. a 22. října zažila tělocvična úspěšný začátek: říčanský florbalový A tým FBC Draci zde svedl vítězný souboj s FBC Strakonice (10:5).

Cvičná evakuace v Gymnáziu Říčany

V gymnáziu na Komenského náměstí se 25. října od 13 hodin konalo cvičení evakuace při mimořádných situacích. Podle ředitelky gymnázia Zuzany Pokorné evakuace proběhla hladce, studenti a zaměstnanci byli schopni spořádaně opustit školní budovu za 3 minuty a 8 sekund.

Setkání ke vzniku republiky

105. výročí vzniku Československa si Říčanství mohli připomenout hned dvakrát. V pátek 27. října dopoledne se u pomníku Antonína Švehly sešli potomci selských rodů na Říčansku, kteří nezapomínají na odkaz významného politika mladé československé demokracie, svých otců a dalších zdejších sedláků. U státníkovy sochy se díky iniciativě Františka Čiháka scházejí

a pokládají zde květiny několikrát v roce. Letos, v roce kulatého výročí narození a úmrtí Antonína Švehly (1873–1933), se k nim připojili i lidé z řad říčanské veřejnosti. O den později, v sobotu 28. října, se v 10 hodin konal pietní akt u příležitosti vzniku samostatné Československé republiky na Masarykově náměstí. Starosta David Michalička a místostarostka Hana Špačková položili květiny u busty Tomáše Garrigue Masaryka a k pomníku padlých. Ten připomíná také vojáky, kteří zahynuli v bojích první světové války, na jejímž konci naše republika vznikla. Čestnou stráž u pomníku drželi mj. místní sokolové v historických krojích.

Listopad

Měsíc listopad přinesl citelné ochlazení a první sních. V jeho druhé polovině už se Říčany chystaly na advent a Vánoce: náměstí ozdobil vánoční strom, probíhala instalace vánočního osvětlení ulic, ve městě se objevily betlémy a na dveřích mnoha domů, včetně radnice, vítaly příchozí slavnostní věnce.

Dušičky

Ve čtvrtek 2. listopadu, kdy jsme si připomínali Památku všech věrných zemřelých, tzv. Dušičky, mnozí putovali na hřbitov zapálit svíčku svým zesnulým. Současný říčanský hřbitov stojí od dvacátých let 20. století na kopci za městem (i když zástavba se k němu už přiblížila), na konci dnešní ulice K Solné stezce. Na Dušičky odpoledne se na hřbitově tradičně koná bohoslužba, kterou slouží kněží z římskokatolické farnosti. Otevírací hodiny hřbitova jsou od 1. dubna do 4. listopadu od 7 do 19 hodin, od 5. listopadu do 31. března od 9 do 17 hodin. Další hřbitovy na území Říčan se nacházejí v Pacově, v Jažlovicích a ve Strašíně.

Už o několik dní dříve, v úterý 24. října, pořádalo Muzeum Říčany program „Hřbitov a zesnulí. Za Mudruňkou a dalšími osobnostmi Říčan“. Procházka na říčanský hřbitov s připomenutím významných osobností, které zde našly poslední spočinutí, byla zakončena zastavením u hrobu Aloise Mudruňky, pedagoga, kronikáře a zakladatele říčanského muzea. V roce 2023 převzalo muzeum Mudruňkuv hrob do své péče.

Divadelní podzim Jiřího Šatopleta

Dvacátý šestý ročník přehlídky amatérských souborů se konal v KC Labuť s tímto programem: Molière: Lakomec (DK Jirásek, Česká Lípa, 2. 11.); Petr Matoušek: Prodavači snů aneb Ať žije Hollywood (Divadýlko na dlani, Bělá pod Bezdězem, 9. 11.); Karel Čapek: R.U.R. (Divadlo (bez záruky), Praha, 16. 11.); Olga Novotná: Hračky (Divadlo Máj, Praha, 12. 11.); Nikoločava (V.A.D. Kladno, 23. 11.); Martin McDonagh: Kráska z Leenane (DS Scéna, Kralupy nad Vltavou, 30. 11.).

Revolution train – vlak proti drogám

Speciální vlak, který na říčanském nádraží zastavil 2. a 3. listopadu, nabídl dětem netradiční program zaměřený na protidrogovou prevenci. Souprava se šesti vagony obsahovala čtyři kinosály a osm interaktivních místností. Vše propojoval příběh, který líčil, jak snadné je propadnout drogám a jak hrozné následky závislost přináší. Akce se zúčastnili žáci a studenti z říčanských základních škol, Gymnázia Říčany a Střední odborné školy stravování Říčany. V odpoledních hodinách byl vlak k dispozici široké veřejnosti.

Beseda k bolestným problémům

Třetího listopadu se v říčanském pivovaru konala beseda na témata jako šikana, drogy, recidiva, sebepoškození... To vše se vyskytuje mezi současnými mladými lidmi a jejich rodiče a pedagogové tápou, jak jim pomoci. Akci pořádal PROJEKT 23.

Koloběh je v Říčanech už čtyři roky

Dobročinný obchůdek Koloběh na Masarykově náměstí, který je součástí stejnojmenné příspěvkové organizace města Říčany, slavil čtvrté narozeniny. Ve spolupráci s říčanským Odborem sociálních věcí a zdravotnictví za celou dobu svého fungování poskytl pomoc lidem v nouzi v celkové hodnotě 3 400 000 korun. Tento podzim přibýly Koloběhu další prostory. Kromě obchodu se vstupem z náměstí začal prodej probíhat i v opravené garáži v sousedním dvoře (stačí projít průchodem).

Říčanský poklad poprvé celý v Říčanech

O víkendu 11. a 12. listopadu, vždy od 13 do 19 hodin, mohli zájemci spatřit nejcennější památku říčanského středověku. Muzeum Říčany vystavovalo poklad nalezený v osmdesátých letech 20. století ve sklepě domu na náměstí. Jde o 348 stříbrných pražských grošů, vyražených a ukrytých předtím, než říčanský hrad dobyli husité. Poklad našel Jiří Škába. Jeho syn Martin se nyní věnuje průzkumu dalších říčanských sklepů – jeho postřehy z těchto prostor vycházely v roce 2023 v Říčanském kurýru. Na vycházku do sklepů se široká veřejnost mohla vydat společně s Martinem Škábou v sobotu jedenáctého ve dvou termínech. V souvislosti s vystavením pokladu se konala také přednáška historika Martina Hůrky o tomto mincovním depotu a jeho souvislostech, a to v pátek večer a v sobotu dopoledne.

Sbírka ke Dni válečných veteránů

Na podzim proběhlo v České republice několik veřejných sbírek při příležitosti Dne válečných veteránů (11. 11.). Říčany se pravidelně zapojují do té, kterou v listopadu organizuje Post Bellum. Kvíték vlčího máku si na podporu této sbírky přišpendlily desetitisíce lidí a podařilo se vybrat celkem 4 316 886 korun. V našem městě se do organizování zapojila 3. ZŠ U Říčanského lesa (výtěžek byl 12 329 Kč!). Kasičky byly po celý měsíc umístěny také v Muzeu Říčany a v Infocentru Říčany. Do nich lidé vložili dohromady 2 121 Kč. Peníze ze sbírky pomáhají válečným veteránům, účastníkům třetího odboje a odpůrcům totalitních režimů 20. století. Pracovníci Centra pomoci Paměti národa navštěvují a kontaktují ročně skoro tisíc pamětníků a poskytují jim sociální péči, poradenství nebo podporu v obtížných životních situacích. Druhá část výtěžku ze sbírky putuje dokumentaristům Paměti národa, kteří zaznamenávají příběhy pamětníků.

Loučení s Karlem Schwarzenbergem

V neděli 12. listopadu zemřel ve věku 85 let kníže Karel Schwarzenberg. Svým působením ovlivnil nejen českou, ale i evropskou politiku. Po pádu komunismu v roce 1989 stál u zrodu nové československé demokracie, byl kancléřem prezidenta Václava Havla, poslancem, ministrem zahraničí, senátorem i prezidentským kandidátem. Říčany navštívil několikrát – k místním občanům promlouval například při znovuoživení sochy Antonína Švehly v parku na cestě k nádraží v říjnu 1990. K uctění památky Karla Schwarzenberga vlála na radnici černá vlajka. U památníku padlých hrdinů u Staré radnice bylo připraveno pietní místo s velkou fotografií, kam lidé mohli přijít zapálit svíčku.

Stavba nové školy začala

Dne 13. listopadu došlo k předání staveniště na Komenského náměstí firmě Gardenline, s. r. o. Na zelené louce (a to doslova) má vyrůst škola pro 540 dětí. Půjde o největší dřevěnou školní budovu v pasivním standardu v Česku. Oficiální zahájení stavby proběhlo 5. prosince. Ke slavnostnímu poklepání základního kamene nové budovy 1. ZŠ Říčany přijali pozvání místopředsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Věra Kovářová, hejtmanka Středočeského kraje Petra Pecková a další hosté, kteří se zasloužili o to, že výstavba mohla být zahájena. Více ke škole v pasáži Školství, sociální oblast.

Připomenutí 17. listopadu

Kdo nejel v Den boje za svobodu a demokracii do Prahy, mohl si události 17. listopadu připomenout na Masarykově náměstí u mariánského sloupu. Na jeho zábradlí se objevila stejně jako v minulých letech replika pamětní desky „Ruce“ z pražské Národní třídy. Lidé se zde mohli zastavit, zapálit svíčku i položit květinu.

Gastro Říčany

Soutěž odborných gastronomických škol proběhla 21. listopadu v KC Labuť. Říčanská Střední odborná škola stravování sídlí v Jiráskově ulici v budově Monitex.

Konference partnerských měst

Od 23. do 26. listopadu se v Říčanech konala výroční konference sítě partnerských měst, které je naše město součástí. Našimi partnerskými městy jsou Whitstable (Velká Británie), Opatówek (Polsko), Borken (Německo), Grabow (Německo), Mölndal (Švédsko), Albertslund (Dánsko)

a Dainville (Francie). Účastníci zhodnotili aktivity v roce 2023 a věnovali se i společným projektům v roce příštím.

Vánoční výstava

Třiadvacátého listopadu se v Muzeu Říčany otevřela Vánoční tvořivá výstava. Představila návštěvníkům zvyky a předměty spojené s Vánocemi a nabídla rukodělné aktivity. Trvala do 30. prosince.

Vánoční strom

Stříbrný smrk – ozdoba Říčan v adventním a vánočním období – vyrostl na Strašíně. Pracovníci z Odboru správy a údržby města ho umístili na tradičním místě mezi kostelem a morovým sloupem na Masarykově náměstí a ozdobili ho při mimořádné nedělní směně 26. listopadu.

Mrzlo a sněžilo

O víkendu 25. a 26. listopadu sněžilo a děti si mohly postavit první sněhuláky. V následujícím týdnu zamrzly popelnice. Svoz bioodpadu 29. listopadu musela společnost Marius Pedersen přerušit z důvodu zmrzlého obsahu nádob, který nešlo vysypat. Potíže přetrvávaly i v dalších dnech. Kvůli namrzlým vozovkám a náledí nebyl dokončen ani svoz směsného komunálního odpadu, probíhal pak náhradní svoz. S problémy se potýkaly také městské autobusy.

Stávka ve školách

Na pondělí 27. listopadu vyhlásil Českomoravský odborový svaz pracovníků školství stávku. Zapojily se do ní všechny základní školy zřizované městem Říčany (1. ZŠ Masarykovo náměstí i s budovou prvních tříd v Olivově ulici; 2. ZŠ Bezručova, 3. ZŠ U Říčanského lesa; 4. ZŠ Nerudova). Školy i družiny zůstaly v tento den uzavřeny. Symbolicky stávku podpořily také všechny mateřské školy zřizované městem – školky zůstaly otevřeny a probíhal běžný program a výuka. Školy ve svých prohlášeních uvedly, že hlavním důvodem účasti na stávce je udržení kvality vzdělávání dětí.

Prosinec

Do prosince jsme vstoupili v zimních kulisách. O první adventní neděli dováděly děti na náměstí na hromadách sněhu a zbytky se našly ještě o týden později. V týdnu před Vánocemi nastala obleva. Krátce před svátky nás zasáhla tragická událost na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Začátek adventu

Slavnostní rozsvícení vánočního stromu na Masarykově náměstí se konalo o první adventní neděli 3. prosince od 17 hodin. Součástí programu na pódiu bylo i zažehnutí první svíce na adventním věnci. S hudebním programem vystoupily děti z říčanských škol a školek, ze ZUŠ Říčany, z Dětského folklorního souboru Mikeš a ZUŠ J. R. Míši z Orlové a také ženský pěvecký sbor Sirény. Už od druhé hodiny odpolední probíhal vánoční jarmark. Lidé si během odpoledne a podvečera mohli na náměstí popovídat se starostou Davidem Michaličkou. V zasněžené neděli přišel vhod svařák nebo punč (v alkoholické i nealkoholické variantě). Třeba do originálního říčanského hrnečku, který jste si mohli půjčit nebo rovnou koupit ve stanu města Říčany nebo v infocentru.

Sbírka pro potřebné

Jako každý rok pořádalo město veřejnou vánoční sbírku ve prospěch dětí ze sociálně znevýhodněných rodin z Říčan a z obcí spadajících do jejich správního obvodu (děti jsou v péči říčanského Odboru sociální péče a ochrany dětí). Dárci mohli přispět hotově do pokladniček, které byly k dispozici během prosincových akcí na náměstí, nebo na transparentní účet. Do sbírky se zapojila i 2. ZŠ Bezručova, která jednu pokladničku umístila ve škole. Celkem se podařilo vybrat 31 176 Kč, což je trojnásobek částky z minulého roku.

Na běžky

Kdo nelenil, stihl si v prvních prosincových dnech zaběžkovat. Například po polích a obnovených polních cestách v okolí Říčan směrem na Voděrádky a Světice nebo směrem k Tehovu.

Čertů rej

V předvečer svátku svatého Mikuláše, 5. prosince, zaplnili Masarykovo náměstí Mikulášové, čerti a andělé. Program s hudbou, ohňovou show a mikulášskou nadílkou přilákal rodiny s dětmi i teenagery, kteří přihlíželi od obchodů s kebabem a pizzou.

Krabice od bot

Největší česká sbírka vánočních dárků pro děti i dospělé v nouzi skvěle funguje také na Říčansku především díky organizátorce Evě Horáčkové Jungmannové. Sběrné místo bylo tentokrát v kanceláři T. J. Sokol Říčany a Radošovice v Sokolské ulici. Dárků v krabicích od bot se sešlo 333.

Nejlepší místo pro život

Poštěté se Říčany umístily na první příčce žebříčku, který porovnává kvalitu života v 205 obcích s rozšířenou působností a v Praze. Index kvality života má v našem městě podle průzkumu Obce v datech hodnotu 10,0. Index kvality ovlivňuje životní prostředí, dostupnost lékařské péče a vzdělání, dopravní situace a další parametry.

Druhá a třetí adventní neděle

Program o druhé adventní neděli (připadla na 10. prosince) v Říčanech na Masarykově náměstí tradičně připravují římskokatolická farnost a skauti ze střediska Lípa Říčany. Na pódiu hrála a zpívala rodina Mužíkova, tentokrát zněla v písních slovenština. Třetí adventní neděle 17. prosince nabídla program Sboru Církve bratrské v Říčanech, Cesty integrace, MAS Říčansko, Olivovy dětské léčebny, Komunitního centra Říčany a vystoupilo společenství křesťanů Vinice s Kapelou 3°. Čtvrtá adventní neděle byla tentokrát zároveň Štědrým dnem.

Tichá aukce obrazů

Od 15. do 22. prosince pozval Koloběh zájemce do výstavního sálu Staré radnice, aby si prohlédli obrazy, které věnovali dárci do dobročinného obchodu. Všechna díla byla oceněna, lidé mohli do obálky vložit svou nabídku a kontakt na sebe. Získali tak originální vánoční dárek, a ještě pomohli dobré věci.

Setkání v Pacově

Obyvatelé Pacova se sešli v neděli 16. prosince. Od 15 hodin tvořily děti v pacovském altánu vánoční ozdoby. Tradiční setkání u stromečku se pak konalo od 16 hodin na sportovišti. Pacovští se mohli těšit na svařák, klobásky a další dobroty.

Tragédie na pražské Filozofické fakultě

Hluboký zármutek a bolest prožívali také Říčanstí v souvislosti s útoky střelce, které si vyžádaly celkem sedmáct lidských životů. Vyjadřovali upřímnou soustrast rodinám a blízkým všech obětí. U mariánského sloupu vzniklo pietní místo k uctění jejich památky. Mezi truchlícími byli i mladí lidé z říčanského kmene Bobrů, patřícího do Ligy lesní moudrosti, dětského oddílu, který se inspiroval životem severoamerických Indiánů. Jejich kamarádka Eva Brožová, studentka programu Jazyky a komunikace neslyšících na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, už se k nim po útoku 21. prosince nevrátí. Zádušní mše se konala 2. ledna v říčanském kostele.

Zvonohra na náměstí i před domovy seniorů

Vánoční setkání na Masarykově náměstí (tradičně nazývané jako České Vánoce) v sobotu 23. prosince poznamenaly smutek a obavy, ale přítomná byla i naděje. Tento den byl stanoven jako Den státního smutku. Město Říčany upravilo původně plánovaný program tak, aby podpořilo rozjímavé naladění přítomných. Skauti přinesli betlémské světlo a děti ze Žákovského zastupitelstva nabízely tradiční vánočku a rozkrojené jablko. Lidé se mohli zaposlouchat do mobilní zvonohry Petra Rudolfa Manouška. Rosemarie Seuntiens zahrála mj. skladbu Roaming Bells a jako překvapení Vltavu. Město zajistilo koncert na Masarykově náměstí a také před domovy seniorů. V průběhu odpoledne zněla zvonohra před Domovem seniorů Voděrádky, DPS Senior na Komenského náměstí a Domovem Pod Kavčí Skálou.

Padaly stromy

Kvůli podmáčené zemi, těžkému sněhu a silnému větru padaly před Vánoce v říčanských lesích stromy. Situaci řešili hasiči. Město vyzývalo občany, aby byli opatrní a vyhnuli se rizikovým místům.

Odešel Jan Petříček

Dne 24. prosince odešel Jan Petříček (1927–2023), pamětník starých Říčán, v mladých letech recitátor, celoživotní šachista a filatelista. S tatínkem Janem Petříčkem st., spolupracovníkem říčanského muzea, se věnoval sběru hmyzu na Říčansku. Také díky jejich úsilí jsou entomologické skříně přírodovědné podsbírky Muzea Říčany tak bohaté. V roce 2022 Petříčkův životní příběh zaznamenali a zpracovali žáci 2. ZŠ Bezručova Říčany v projektu Post Bellum Příběhy našich sousedů. Vzniklo animované video, které je dostupné na YouTube kanálu projektu.

Obyvatelstvo

Sociální a demografický vývoj

Počet obyvatel bydlících v Říčanech k 1. lednu 2024 činí 17 573 osob. Z toho je 15 675 Čechů a 1 898 cizinců. Podrobnější rozpis uvádí následující tabulka, která zahrnuje údaje podle registru občanů na Městském úřadě v Říčanech.

V roce 2023 se narodilo 602 občanů, zemřelo 614 občanů; 637 říčanských občanů uzavřelo sňatek, 6 zdejších občanů uzavřelo registrované partnerství.

Vítání nových občánků se v roce 2023 uskutečnilo v obřadní síni na Staré radnici celkem čtyřikrát, v každém ročním období.

POČET OBYVATEL V ŘÍČANECH KE DNI 1. 1. 2024

	ČESKÁ REPUBLIKA	CIZINCI
JAŽLOVICE	195	31
KUŘÍ	153	57
PACOV	968	100
RADOŠOVICE	2407	496
ŘÍČANY	10 540	1 057
STRAŠÍN	1111	107
VODĚRÁDKY	301	47
CELKEM	15 675	1898
CELKEM ČR A CIZINCI	17 573	

(zdroj: Odbor správních agend a dopravy, Oddělení evidence obyvatel, osobních a cestovních dokladů MÚ Říčany)

Osobnosti Říčán, výročí

Dne 18. února 1938, před osmdesáti pěti lety, zemřel **František Thomayer**, zahradní architekt, pěstitel ovoce a šlechtitel květin. Narodil se 3. března 1856 v Trhanově u Domažlic v rodině zámeckého zahradníka. Jeho bratrem byl uznávaný lékař Josef Thomayer. František se stal v roce 1884 městským zahradníkem královského hlavního města Prahy: rekonstruoval Karlovo náměstí, vypracoval plán rekonstrukcí dnešního Švermova sadu, rekonstruoval Chotkovy sady, ovlivnil podobu dnešních Letenských sadů. V roce 1891 spolupracoval na Zemské jubilejní výstavě, měl na starosti sadovnické úpravy celého výstavního areálu. Od druhé poloviny devadesátých let začal navrhovat sady a zahrady v mnoha českých a moravských městech (mj. Lázně Bohdaneč, Luhačovice, Lázně Mšené). V Thomayerově práci se odrážel vliv tehdy panující secese.

V roce 1890 koupili František a Josef Thomayerové první pozemky v Říčanech, postupně zde začala vznikat proslulá Thomayerova stromová školka. František byl členem mnoha zdejších spolků, předsedal Okrašlovacímu spolku pro Říčany a Radošovice. Významná je jeho publikační činnost, své znalosti a zkušenosti z ovocnářství vložil do knihy *České ovoce I. díl Jablka*. Jméno této osobnosti nese říčanská ulice odbočující z ulice Olivova nedaleko železničního přejezdu. Dlouhá Thomayerova ulice vede z města kolem Japonské zahrady až k lesu.

(S využitím knihy Říčanský uličník a textu Šárky Vydrařové v Říčanském kurýru č. 2/2023.)

Před 125 lety, 16. září 1898, zemřel ve věku nedožitých třiačtyřiceti let úspěšný továrník **Antonín Chmel**. Antonínovým tatínkem byl v Říčanech oblíbený řezník Josef Chmel. Jeho nevlastními bratry pak operní pěvci Otakar a Václav a také úspěšný konstruktér Jaroslav.

Antonín Chmel se narodil 18. října 1855. Za svůj poměrně krátký život se dokázal prosadit v řemesle, které se u nich v rodině předávalo po generace, a ve svém oboru byl považován za velkého znalce. Znalosti nabyl v Praze a ve Vídni. V roce 1876 otevřel v Praze obchod na rohu Havlíčkovy třídy a Tylova náměstí. Pro výrobu vyhlášené pražské šunky, kterou obchod mezi dalším zbožím nabízel, využíval české kvalitní maso, vybrané vodní prameny a pečlivě dodržoval výrobní postup. Kvalita tohoto výrobku mu otevřela dveře nejen na rakouský, ale i na bavorský nebo rumunský dvůr. Aktivně se podílel na činnosti živnostenských organizací a hájil zájmy svého stavu, například také v zastupitelstvu města Královské Vinohrady. Byl aktivním sokolem, finančně podporoval a udržoval jeho pražský hudební sbor. Jeho dobročinnost pocítily říčanské děti, které se účastnily Zemské jubilejní výstavy v Praze (1891). Ve školní kronice se píše, že byly „na posilěnou podarovány p. Antonínem Chmelem, rodákem zdejším a uzenářem z Vinohrad, chutnými párky“. Přes padesát dětí ze zdejší školy se mohlo vypravit i na další, tentokrát Národopisnou výstavu (1895).

Když Antonín Chmel po třídenní srdeční slabosti v poměrně mladém věku zemřel, psalo se o něm v Národních listech, že to byl „rázovitý, sympatický zjev z naší společnosti, pravý zástupce středních vrstev, uvědomělý, jenž prožil život plný energické činnosti a úspěchů“. Podařilo se mu totiž vybudovat „První českou akciovou továrnu na šunky a uzenářské zboží Antonín Chmel“ na Královských Vinohradech, která v té době patřila k největším v Čechách a byla velice moderní a dál se rozrůstala. Podnik i po Antonínově smrti nadále prosperoval. Chmelova manželka Josefa, se kterou měl jedinou dceru, se provdala za dlouholetého ředitele podniku Jana Šimáčka. Podařilo se jim zrealizovat Antonínovu myšlenku na vývoz za oceán, a tak pražskou šunku dováželi do USA, Kanady nebo Austrálie. Továrna fungovala také v těžkých momentech moderních českých dějin, v období první světové války, za hospodářské krize i v době opětovného světového válečného konfliktu. Nové politické zřízení po roce 1948 a jeho snahy v podobě znárodnění byly ale pro závod likvidační. Výroba vyhlášené pražské šunky skončila v roce 1950. Stejně o něco později dopadly salámy a špekáčky.

Po otevření největšího masokombinátu v ČSSR v roce 1977 v Písnici byla ukončena i výroba Na Zvonařce. Zdejší areál byl v druhé polovině devadesátých let přebudován na byty a Chmelova vila na hotel Palais art Hotel Prague. V hale hotelu najdeme olejomalbu od Ferdinanda Váchy, která zachycuje Antonína Chmela a je tak trvalou památkou na tuto jedinečnou osobnost.

(Podle článku Šárky Vydrařové v *Říčanském kurýru* č. 9/2023.)

V roce 2023 jsme si připomněli dvě kulatá výročí spjatá s prvorepublikovým politikem **Antonínem Švehlou** – 150. výročí jeho narození a 90 let od jeho smrti.

Narodil se 15. dubna 1873 v Hostivaři, odkud pocházel jeho otec. Maminka byla z Lipan nedaleko Říčán, tady navštěvoval prarodiče. Po ukončení studií se začal připravovat na převzetí rodinného statku, učil se pracím v zemědělství a s povozem jezdil prodávat mléko a chléb po vsích v okolí Říčán i v Praze. V roce 1893 spoluzakládal Sokol v Hostivaři a o dva roky později se stal jedním z iniciátorů vzniku Sokola v Říčanech. Ten byl pak založen na počátku roku 1896. Švehla hrál na housle a působil v ochotnickém divadle.

V roce 1899 se oženil. S manželkou Bohumilou měli syna Antonína a dceru Helenu. Velký zlom pro něj představoval rok 1900: zemřel mu otec, po kterém zdědil statek, a současně zahájil politickou kariéru. Tehdy poprvé vystoupil na rolnickém sjezdu v Praze.

Švehla redigoval noviny *Obrana zemědělců* a podílel se na založení deníku *Venkov*, agrárnických listů *Cep* nebo obrázkového časopisu *Rozkvět*. Později založil vlastní zemědělskou tiskárnu. Aktivně se účastnil bojů drobnějších zemědělců proti zemědělským kartelům, zvláště v oblasti pěstování řepy.

Byli to právě říčanští řepaři, kteří podnítli širokou veřejnost k tomu, aby Švehla zastupoval říčanský okres v rakouském parlamentu. Stalo se tak roku 1908. V následujícím roce postoupil do čela Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu (její členové se označovali jako agrárníci). Švehla se v parlamentu snažil prosazovat práva Čechů, a především českých rolníků, což se mu většinou dařilo a získal si tak velkou popularitu. Ne všechny ze Švehlových plánů byly realizovány, neuskutečnila se například stavba železnice mezi Říčany a Kostelcem nad Černými lesy.

Za první světové války se stal aktivním představitelem protirakouského odboje, ovšem na rozdíl od Karla Kramáře nebo Aloise Rašína neskončil ve vězení. Spoluzaložil organizaci České srdce, která pomáhala strádajícím dětem. O některé z nich se staraly zemědělské rodiny také na Říčansku. Za války byl jedním z hlavních iniciátorů vzniku Českého zemědělského (dnes Národního zemědělského) muzea, které skutečně vzniklo v září 1918.

Dne 28. října 1918 byl jedním z mužů, kteří vyhlásili samostatný stát Čechů a Slováků. V československé vládě začínal jako ministr vnitra – byl jím hned třikrát po sobě v letech 1918–1920. V obdobích 1922–1925, 1925–1926 a 1926–1929 byl ministerským předsedou československé vlády. V roce 1927 se dokonce uvažovalo, že by se mohl stát československým prezidentem. Švehla ovšem prosazoval opětovnou kandidaturu T. G. Masaryka. Přestože po svém vstupu do světa vysoké politiky už tak často Říčansko nenavštěvoval, příležitostně se sem vracel. Zajížděl za prezidentem Masarykem na zámek v Kolodějích a známou se stala jeho účast na slavnosti staročeských májů ve Strančicích roku 1925. Tam se potkal se starými známými, třeba s Václavem Kamlerem, se kterým spoluzakládal Sokol v Říčanech i v Hostivaři.

Politický život opustil v roce 1929 kvůli nemoci srdce, která se mu stala osudnou. Zemřel 12. prosince 1933 a jeho pohřbu v Hostivaři se zúčastnilo i mnoho obyvatel Říčán, především sokolové a členové Selské jízdy.

(Převzato z knihy *Říčanský uličník, Říčany 2022*.)

Životní jubilea

V lednu šli zástupci města Říčany poblahopřát **Miloši Šimkovi** k 90. narozeninám a **paní Benešové** k 95. narozeninám. Dne 2. března oslavil 90. narozeniny **Juraj Kosík**. V dubnu město gratulovalo k devadesátinám **Janu Čadilovi**, dlouholetému profesorovi českého jazyka a literatury na místním gymnáziu. Dne 14. dubna oslavili **manželé Bandasovi** z Březí zlatou svatbu. Slavnostní obřad se uskutečnil, stejně jako před padesáti lety, na Staré radnici v Říčanech. V květnu zástupci města navštívili s gratulací **paní Klášterkovou**, **paní Paulyovou** a **paní Čopeyovou**. Slavily devadesátiny. Dne 29. května oslavila 90 let **Marie Kroutilová**. V červnu se gratulovalo **paní Šimkové** (90 let).

V srpnu putovala gratulace za **Drahoslavem Šťastným** (95 let), **Václavem Dvorským** (90 let), **Stanislavem Stojánkem** (90 let) a **paní Neubauerovou** (90 let). V září zástupci města navštívili s blahopřáním **pana Kulíka** (slavil devadesátiny) a **pana Mádra** (slavil pětadevadesátiny). Dne 23. října oslavil 90. narozeniny **pan Ptáček**.

(Podle informací Odboru Kanceláře starosty Městského úřadu Říčany.)

Hospodaření města

Rozpočet na rok 2023

Zastupitelstvo schválilo návrh rozpočtu města na rok 2023 na svém zasedání v prosinci 2022. Rozpočet města v roce 2023 výrazně ovlivnila celková ekonomická situace ve světě (následky pandemie covidu-19, válka na Ukrajině, přerušené nebo zrušené dodávky energií z Ruska, plán dekarbonizace Evropy...). Vysoké ceny energií, růst cen materiálů a služeb způsobily rychle rostoucí inflaci, která v roce 2022 kulminovala kolem 17 až 18 % a na začátku roku 2023 byla stále velmi vysoká. Aby město sestavilo stabilní rozpočet, bylo potřeba tuto ekonomickou realitu zohlednit v předpokladech, příjmových a nákladových trendech jednotlivých částí rozpočtu i v tvorbě rezerv.

Martin Gebauer, zastupitel za Klidné město a předseda finančního výboru, se rozpočtu věnoval v únorovém čísle městského věstníku Říčanský kurýr: „Právě rezervy jsou v takové době velmi důležité. My máme v rezervách, ať už vázaných či volných, více než 100 milionů Kč, což nám dává jistotu, že můžeme pokračovat ve všech naplánovaných aktivitách či investicích.“ Dále uvedl: „Z celkové sumy investic 363 milionů Kč je přes 100 milionů Kč již zasmluvněných s dodavateli projektů vybraných ve výběrových řízeních nebo rozjetých v roce 2022. Stále není dořešena otázka stavby nové školy, kde čekáme na potvrzení finální částky všech dotací. Máme jasnou představu o výši dotace potřebné pro stavbu školy na Komenského náměstí, protože nechceme neúměrně zatížit rozpočet města na úkor jiných potřebných investic, tak jako se to stalo v roce 2010 při výstavbě Základní školy U Říčanského lesa. Pokud tuto částku nezískáme, nebudeme školu stavět. Jelikož je částka vlastních investičních prostředků na novou školu v rámci ročního rozpočtu Říčan velmi významná, finanční prostředky postupně rezervujeme v rozpočtech let 2022 až 2024. Stávající rezerva za rok 2022 a 2023 činí 140 milionů korun.“ Mezi největší investiční akce roku 2023 patří rekonstrukce ulic ve městě, odkrytí potoka v ulici Olšany nebo dokončení skateparku pro náctileté.

Zodpovědné hospodaření Klidného města (které vede Říčany od roku 2010) a přitom rozvoj města Martin Gebauer vysvětluje takto: Město žilo pouze za své, až do roku 2017 nevyužívalo žádné nové dlouhodobé úvěry. Podrobné sledování a řízení příjmů a výdajů vedlo každý rok k přebytkovému hospodaření. Přebytky rozpočtu putovaly zpět do investic, na zlepšování infrastruktury města. Došlo a dochází k efektivnímu využívání peněžních prostředků na provoz úřadu a městských služeb.

	Schválený rozpočet v Kč	Upravený rozpočet v Kč	Skutečnost k 31.12.2023 v Kč	% plnění k uprav. rozpočtu
PŘÍJMY				
Daňové příjmy (daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z podnikání, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů města Říčany, daň z přidané hodnoty, správní poplatky a místní poplatky)	417 290 000,00	470 791 235,50	506 350 038,64	107,55
Nedaňové příjmy (příjmy z pronájmů, parkovací automaty, školné, stravné, pokuty)	165 866 406,00	163 322 193,87	176 842 843,52	108,28
Kapitálové příjmy (příjmy z prodeje majetku)	3 000 000,00	4 533 331,00	4 622 593,00	101,97
Přijaté dotace	134 825 928,55	169 115 345,12	160 889 132,65	95,14
Přijaté splátky půjček	30 000,00	485 257,53	485 257,33	100,00
Rozpočtové příjmy běžného roku celkem	721 012 334,55	808 247 363,02	849 189 865,14	105,07
Přebytek hospodaření za minulý rok	354 631 232,58	378 196 229,59	378 196 229,59	100,00
zůstatek pokladny cizí měny			0,00	
Úvěr	0,00	0,00	0,00	0,00
Příjmy celkem vč. přebytku hospodaření	1 075 643 567,13	1 186 443 592,61	1 227 386 094,73	103,45
VÝDAJE				
Běžné (provozní) výdaje	553 636 671,99	634 835 516,96	557 941 230,25	87,89
Rozpisové rezervy	16 325 000,00	5 010 947,44	0,00	0,00
Běžné výdaje celkem	569 961 671,99	639 846 464,40	557 941 230,25	87,20
Kapitálové (investiční) výdaje	363 069 985,92	423 278 974,24	148 684 877,01	35,13
Rezervy na investice	132 207 605,22	112 346 282,77	0,00	0,00
Investiční výdaje celkem	495 277 591,14	535 625 257,01	148 684 877,01	27,76
Rozpočtové výdaje běžného roku celkem	1 065 239 263,13	1 175 471 721,41	706 626 107,26	60,11
Splátky úvěru	10 404 304,00	10 971 871,20	10 971 871,20	100,00
Výdaje vč. splátky půjčky	1 075 643 567,13	1 186 443 592,61	717 597 978,46	60,48
rozdíl příjmy – výdaje	0,00	0,00	509 788 116,27	

Zdroj: Odbor finanční MÚ Říčany. Podrobné čerpání rozpočtu je k dohledání na www.ricany.cz.

V roce 2023 byly **dokončeny tyto projekty:**

Rekonstrukcí prošla **ulice Alšova**. V první polovině roku došlo k výměně kanalizačního řadu a k obnově povrchu komunikace.

Došlo k **výstavbě chodníků v ulici Říčanská od Mozartovy po Úvalskou**. Nový chodník vznikl na levé straně Říčanské ulice (směrem od Pacova). Navazuje na něj chodník v ulici Za Větrníkem. V Říčanské ulici vznikl nový přechod s bezpečnostním ostrůvkem. Na křižovatce ulic Mozartova a Říčanská byly na žádost občanů osazeny semaforey.

Státní podnik Lesy ČR, závod Konopiště, ve spolupráci se Správou lesů říčanského Odboru životního prostředí, opravil frekventovanou **lávku u mostku, kde Rokytka protéká pod Černokosteleckou silnicí**.

Od jara do podzimu proběhla **kompletní rekonstrukce střechy na Domě s pečovatelskou službou Senior na Komenského náměstí**.

Během léta probíhala celoplošná **oprava komunikace Haškova**. V rámci opravy komunikace došlo i k rozšíření parkovacího stání v úseku mezi ulicemi Černokostelecká a Presslova.

Proběhla **rekonstrukce ulice Březinova**. Nový povrch dostala část komunikace před objektem oddělení technické správy města a opravy se dočkal i rozbitý chodník od ulice Máchova a veřejné osvětlení.

U nové Mateřské školy Větrník v ulici Bílá vznikl park. Je tu relaxační louka, mlatové cesty s lavičkami a také hrací prvky pro děti. Došlo k výsadbě stromů, ovocných keřů, okrasných travin a trvalkových záhonů.

Budova **bývalé školy v Jazlovicích**, která nyní slouží jako depozitář Muzea Říčany, má novou fasádu.

Byl upraven **vstupní prostor před budovou městského úřadu na Komenského náměstí**. Vstup je nyní otevřenější a bezbariérový, změnila se také barva fasády.

Nová a strategická **propojka pro pěší** vznikla v létě z nového parkoviště Olivova (u Říčanského pivovaru) do ulice Štefánikova, k MŠ U Slunečních hodin nebo na Komenského náměstí ke gymnáziu.

Uskutečnila se rozsáhlá a komplikovaná rekonstrukce komunikací a infrastruktury **v lokalitě ulic Sokolovská, Zahradní a V Doubí**.

Podařilo se dokončit nejnáročnější úsek **nového chodníku v ulici Květná v Kuří**. Na jeho stavbu bylo nutné použít mikropiloty. Chodník vede od ulice Rooseveltova až na konec obce.

V září bylo opraveno **dláždění komunikace na Masarykově náměstí**.

Opraveny byly také **chodníky v ulici Domažlická a v ulici Bezručova**. Proběhly opravy povrchu ulic **Myslivecká, Na Mýtince, Sovova, U Lesa**.

Byla upravena vyšlapaná **propojka z ulice Na Kavčí skále ke stanovišti na tříděný odpad v ulici Marie Pujmanové**. Cesta má nový mlatový povrch. Na základě požadavku rezidentů zde bylo také instalováno veřejné osvětlení. Kořeny vzrostlých stromů jsou chráněny dřevěnou lávkou.

Nová **mlatová stezka vznikla na Strašíně** podél lesa. Stezku, která spojuje Pacov, Strašín a dále Mukařov nebo Babice, využívají chodci a cyklisté. Vede tudy i běžecká trasa (zelená).

Nezpevněná a prašná ulice **Na Ladech v Pacově** byla opravena recyklovaným asfaltem.

Proběhly opravy i dalších komunikací – nový asfaltový povrch dostaly dva úseky ulice **Na Vysoké** (od ulice Březinova a od ulice Srnčí).

Novou podobu získala **recepce/podatelna na nové radnici**.

Zrekonstruovaná Mateřská škola Srdíčko se dětem otevřela v září. Došlo ke kompletní opravě původní vily ze třicátých let 20. století. Jako školka začala sloužit v padesátých letech.

Na podzim proběhla **úprava foyer budovy Olivova čp. 1800/2**. V objektu se nacházejí byty, agendy městského úřadu, MAP rozvoje vzdělávání v ORP Říčany a Ladův kraj.

Středočeský kraj dokončil **novou sportovní halu u gymnázia na Komenského náměstí**. Tělocvična nabízí: hrací plochu o šířce 23 m a délce 43 m, šest šaten včetně sprch, moderní úsporné LED osvětlení, tribunu pro 300 sedících diváků, dvě samostatné nářadovny o ploše 30 m², časoměřickou tabuli, moderní ozvučení, dva basketbalové sklápěcí koše, sportovní vybavení na sporty jako badminton, basketbal, tenis a florbal, volejbalové sloupky do pouzder v podlaze, gymnastické kruhy, ribstoly, šplhací lana a tyč.

Na návsi v Kuří vyrostly dva **nové přístřešky u autobusových zastávek**. Směrem na Nupaky bylo vybudováno nové bezpečné nástupiště.

Nový altán vznikl díky Lesům ČR u stezky směrem na Vojkov.

Na konci roku bylo dokončeno **odkrytí Říčanského potoka u městské sportovní haly**. Kolem vody vede cyklostezka, jsou tu lavičky, stromy, keře i nová dřevěná socha.

(Informace jsou převzaty z tiskových zpráv a Facebooku města.)

Hospodářský život

Obchod a služby

Rekonstrukcí prošla restaurace **Na Rychtě** umístěná na Černokostelecké 577.

Na adrese 17. listopadu 2730/16 se 8. března otevřelo nové květinářství **Olivia Flowers**.

V Mánesově 3 je od konce léta **Zahradnictví Pod Okýnkem**, nahradilo na tomto místě zahradnictví provozované Zbyňkem Flachsem.

Zdravotnictví a péče o obyvatelstvo

V roce 2023 ve společnosti rezonovalo **téma duševního zdraví**. Přestálá pandemie covidu-19 s karanténami a izolací, válka na Ukrajině, environmentální žal... to vše se podepsalo na psychice především nejmladší generace. Také v Říčanech vnímáme, že mladé lidi trápí úzkosti, deprese, sklony k sebepoškozování i sebevražedné tendence. Školy se zaměřují ve speciálních programech na prevenci, každá ze základních škol zřizovaných městem má svého psychologa, který je k dispozici žákům, pedagogům i rodičům. Žákovské zastupitelstvo uspořádalo v dubnu charitativní koncert „Na pomoc psychickému zdraví dětí“ v KC Labuť. Výtěžek z dobrovolného vstupného ve výši 24 700 Kč byl určen pro Terapeutické centrum Modré dveře Říčany na pomoc pro říčanské děti. Více v pasáži Školství, sociální oblast.

Dvacátého září uspořádaly říčanská nemocnice a město Říčany **Den zdraví**. Od deseti hodin dopoledne byly na louce na Komenského náměstí připraveny praktické ukázky z fyzioterapie a ergoterapie, lidé si mohli nechat změřit tlak a zjistit hladinu cukru z kapky krve. K dispozici bylo nutriční poradenství a možná byla konzultace s lékařkou v rámci kardiovaskulární prevence. Na programu byl také nácvik resuscitace nebo orientační test krevních skupin. Den zdraví zpestřily hudební vstupy žáků 2. ZŠ Bezručova Říčany.

Město Říčany zakoupilo starší **sanitní vůz**, který byl věnován dobročinné organizaci **v Užhorodu**. Sanitku se podařilo dostat do míst bojů, kde zachraňuje životy.

Politický a veřejný život města

Prezidentské volby

Říčany byly i při těchto volbách rozděleny na 15 volebních okrsků, a tedy i na stejný počet volebních místností. Deset z nich se nacházelo v Říčanech a pět v místních částech Jažlovice, Kuří, Pacov, Strašín a Voděrádky. Při prvním i druhém kole voleb zvítězil v Říčanech Petr Pavel. Ve druhém kole ve dnech 27. a 28. ledna byla volební účast v obci Říčany 77, 74 %. Petr Pavel nad Andrejem Babišem vyhrál s převahou 77, 71 % (6 974 hlasů).

Osadní výbory

Volby do osadních výborů v Jažlovicích, Kuří, Pacově, Strašíně a Voděrádkách probíhaly postupně od listopadu 2022 do ledna 2023. Zvolené zástupce osadních výborů schválilo zastupitelstvo.

Osadní výbory propojují jednotlivé části Říčany a radnici a prosazují zájmy místních lidí. Výbory pracují v tomto složení:

OV Jazlovce: Jiří Sýkora (předseda), Mgr. Jitka Šitnerová (místopředsedkyně), Dana Sýkorová Pašková (pokladník), Ladislav Vopěnka, Ing. Josef Klíma

OV Kuří: Ing. Tomáš Kořán (předseda), Roman Vít (místopředseda), Josef Fiala (pokladník), David Kakeš, Bc. Josef Zmeškal, Karel Chaloupecký, David Roub

OV Pacov: Věra Krejčová (předsedkyně), Andrea Klapálková, Václav Černý, František Drahotínský, Jiří Jiroušek, Václav Steinhaizl, Ondřej Sýkora

OV Strašín: Ing. arch. Dominik Landkammer (předseda), Ing. Helena Lacinová (místopředsedkyně), Lenka Berková (pokladník), Ing. Kamil Dunaj, Michal Rázga, Jiří Smitka, Roman Vyhnis

OV Voděrádky: Lada Petržílková (předsedkyně), Jan Plešinger, Monika Matochová, Jan Ferkl, Ladislav Šantrůček

Změna v Radě města Říčany

Dne 23. dubna oznámil Petr Auředník rezignaci na funkci radního města Říčany. Reagoval tak na prohlášení policejní mluvčí, která v televizní reportáži uvedla, že mu byla dne 8. března při namátkové kontrole v odebraném vzorku naměřena hodnota 0,3 promile alkoholu.

Veřejné projednání strategického plánu města

Město Říčany připravuje nový strategický plán. Má definováno devět tematických oblastí a v rámci každé z nich několik hlavních kroků a cílů, které považuje za nejdůležitější. Ke strategickému plánu se mohli občané vyjádřit na setkání na Masarykově náměstí 7. června. Ti, kdo nemohli přijít, měli k dispozici online dotazník.

Překvapte Říčany – 7. ročník

V sedmém ročníku participativního rozpočtování se na předních příčkách s převahou umístily projekty, které podporují opatření na ochranu životního prostředí. Do hlasování se zapojil rekordní počet rezidentů – 1179 osob. Také počet 30 námětů, ze kterých lidé vybírali, byl dosud nejvyšší a velmi pestrý. Občané našli nejširší shodu na realizaci projektu na nakládání s dešťovou vodou z budov v majetku města na Masarykově náměstí (550 hlasujících). Dalším námětem, kterým se má vedení radnice na přání obyvatel zabývat, je projekt na vybudování zastřešení parkovacích míst solárními panely. Sluneční energie by byla využita nejen na nabíjení elektroaut, ale přebytek by putoval do sítě a byl komunitně využit (430 hlasů). Na realizaci těchto projektů uvolní radnice dva miliony korun. Z méně nákladných projektů do půl milionu si přejí občané učinit kroky ke vzniku rezervace Říčanská Rokytky. Tento projekt byl i s celkovým počtem 568 hlasů absolutním vítězem. Dát svobodu přírodě a v katastru Říčany vyčlenit bezzásahová území podpořilo 406 hlasujících. Vhodné plochy vytipují odborníci.

Podrobněji k výsledkům hlasování:

Velké projekty (realizovány budou první dva projekty)

1. Projekt na nakládání s dešťovou vodou z budov města na Masarykově náměstí, celkově hlasů 49 % (550 kladných hlasů)
2. Solární parkoviště – energie pro město, stín pro auta, 44 % (430 kladných hlasů)
3. Zpevnění pěšiny v aleji Říčaňáků, 36 % (346 kladných hlasů)
4. Hřiště Bezručova u trampolín, 28 % (306 kladných hlasů)
5. Komunitní vnitroblok, 29 % (284 kladných hlasů)
6. Nový chodník v ulici Dukelská v úseku mezi Domažlickou a Benešovou, 27 % (262 kladných hlasů)

7. Brouzdaliště u dětského hřiště na Lázeňské louce, 26 % (252 kladných hlasů)
8. Beachvolejbalové/fotbalové hřiště v centru města, 25 % (248 kladných hlasů)
9. Originální dětské hřiště s prvky inspirovanými historií místa Umělecký parní válcový mlýn Karla Bartoše, 24 % (220 kladných hlasů)
10. Dětská herna, komunitní prostor pro rodiče a děti, 21 % (198 kladných hlasů)
11. Přírodní mini divadlo a hrací prvky, 18 % (155 kladných hlasů)
12. Sdílená kancelář v budově pošty na Masarykově náměstí, 21 % (149 kladných hlasů)
13. Veřejná sauna na Marvánku, 21 % (61 kladných hlasů)
14. Vstupní objekty – umělecká díla na téma Říčany na příjezdech do města, 14 % (bez kladných hlasů, 237 záporných hlasů)

Malé projekty (realizovány budou první dva projekty)

1. Rezervace Říčanská Rokytka, celkově hlasů 50 % (568 kladných hlasů)
2. Svoboda přírodě – bezzásahová území u Říčan, 39 % (406 kladných hlasů)
3. Úprava rušivého veřejného osvětlení, 35 % (330 kladných hlasů)
4. Stezka pro děti – objevujeme přírodu, 28 % (315 kladných hlasů)
5. Pití bez odpadu – altány u cyklostezky, 28 % (306 kladných hlasů)
6. Osvětlení cesty ke skautské klubovně, 32 % (305 kladných hlasů)
7. Venkovní sprcha u Marvánku, 29 % (283 kladných hlasů)
8. Revitalizace cest a mobiliáře v parku Poručíka Koreše, 22 % (243 kladných hlasů)
9. Venkovní posilovna u Marvánku, 24 % (210 kladných hlasů)
10. Cesta přes hřiště u Mlýnského rybníka, 20 % (191 kladných hlasů)
11. Propojení ulice Jižní a Olivova, 18 % (170 kladných hlasů)
12. Posezení na lavičkách bez zablácených bot, 16 % (147 kladných hlasů)
13. Periodicky časová fontána s provzdušňováním na Mlýnském rybníku, 28 % (142 kladných hlasů)
14. Příchod pro bruslaře na cyklostezku z Kolovratské, 14 % (126 kladných hlasů)
15. Obnova plastiky na Lázeňské louce, 12 % (61 kladných hlasů)
16. Bobkomaty s příběhem, 11 % (bez kladných hlasů, 147 záporných hlasů)

(Podle informací v Říčanském kurýru č. 9/2023.)

Změň To! – 1. ročník

V prvním ročníku participativního rozpočtování pro mladé lidi ve věku od 12 do 25 let navrhli jejich vrstevníci tyto projekty:

Přednášky o kritickém myšlení a mediální gramotnosti
 Umístění piana na říčanské nádraží
 Legální graffiti zeď podél cyklostezky
 Šlapadla na Jurečku
 Říčanská stezka volnočasových aktivit
 Online schránky důvěry do říčanských škol
 Majáles – hudební festival pro mladé
 Zvýšený přechod pro chodce na ulici 17. listopadu
 Miniskatepark u gymnázia
 Veřejná studovna v Říčanech

Zjištění příčiny znečištění rybníků Marvánek a Rozpakov
Historie Říčan na digitální tabuli
Říčanský trail u Jurečku
Malý závodní okruh/dráha

Své vize představili říčanští junioři 20. listopadu od 17.30 hodin v centru Na Fialce. Na pódiu se vystřídalo sedmnáct prezentujících studentů a žáků. Některé náměty měly jasnou představu, splňovaly finanční limit i další podmínky; u jiných projektů město s navrhovatelem dále spolupracovalo a hledalo ideální variantu (například změnu lokace). Některé náměty kvůli výrazně převyšujícím nákladům nebo majetkoprávním vztahům do hlasování nepostoupily. Hlasování město naplánovalo na druhou polovinu ledna 2024. Mladí lidé budou o projektech rozhodovat prostřednictvím platformy D21. Zvítězí tři projekty, na které město vyčlenilo ze svého rozpočtu celkem 1 milion korun.

Zastupitelstvo na svém jednání 13. září schválilo **obecně závaznou vyhlášku města Říčan, která stanovuje místní koeficient pro výpočet daně z nemovitých věcí na výši 5 pro průmyslovou oblast v Jažlovicích**. Ve zbylé části území města zůstává zachován místní koeficient ve výši 3. Pro běžné majitele nemovitostí (domů, bytů i pozemků) v Říčanech, Pacově, Strašíně, Kuří, Voděrádkách i v Jažlovicích se nic nemění. Průmyslová oblast v Jažlovicích u dálnice D1 je největší na území města Říčan a nejvíce zatěžuje životní prostředí. Obrovské zpevněné a zastavěné plochy vytvářejí tepelné ostrovy, v daném místě nedochází ke vsakování dešťové vody. Negativní vlivy má v dané oblasti i zvýšená nákladní doprava, zejména vysoká prašnost, hlučnost, rychlejší opotřebení pozemních komunikací, hustá doprava na výjezdu a nájezdu z dálnice D1, kde se poté tvoří kolony.

Prvního listopadu se uskutečnilo slavnostní vyhlášení výsledků soutěže **Přívětivý úřad ve Středočeském kraji**. Již po druhé za sebou získaly **Říčan druhé místo**. Motivační soutěž vyhláší od roku 2016 Ministerstvo vnitra. Hodnotí na osm desítek kritérií v osmi oblastech. Základní hodnotící kategorií je poskytování běžných služeb v nadstandardní kvalitě. Sledují se taková kritéria jako počet úředních hodin, elektronizace agend, zavádění online nástrojů (objednávkový systém, sledování obslužnosti přepážek, webové formuláře a žádosti) a mobilních aplikací, možnost platit správní poplatky platební kartou, komunikace s občany a další.

Mateřská škola Větrník byla vyhlášena Stavbou roku 2023 Středočeského kraje. Bylo nominováno celkem 38 projektů ze 110 přihlášených. Do hlasování se mohla zapojit i veřejnost. Hlavním organizátorem soutěže je každoročně Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, která je zároveň i vypisovatelem soutěže, spolu s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Svazem podnikatelů ve stavebnictví v ČR.

Od prosince má město Říčan **nové webové stránky**. Nahradily téměř deset let starou webovou prezentaci Říčan. Nové stránky jsou jiné, než na jaké byli uživatelé dosud zvyklí. Obsah je jinak tříděn, odlišné je i ovládání. Vyladují se ještě drobné chyby a nedokonalosti.

Církev – z dění kolem místních společenství

Římskokatolická církev

Mše Jana Jakuba Ryby

V neděli 8. ledna od 17 hodin zazněla v říčanském kostele Česká mše vánoční od Jakuba Jana Ryby. Podařilo se tak po pauze způsobené koronavirem navázat na mnohaletou tradici v podání volného sdružení muzikantů z Řičan a okolí. S ním je neodmyslitelně spjatá osoba profesora Josefa Zichy. Rybovka zazněla v Řičanech poprvé na koncertě „U Labutě“ už 18. prosince 1984. Organizátor a zároveň jeden z hudebníků Štěpán Vydraš se ve velikonočním vydání farního zpravodaje Zvon svěřil: *„Měli jsme spoustu obav. Zda se nám letos podaří partu dobrovolníků, z velké části (polo)amatérů, dát po dlouhé pauze dohromady, zda nějakí návštěvníci dorazí. Ale našťástí obavy nebyly na místě. Členská základna se ukázala být dostatečně pevná a posluchači na nás rozhodně nezanevřeli – kostel byl naplněn k prasknutí.“*

Na začátku všechny krátce přivítal zdejší farář P. Konstantin Mikolajek, OPraem. Po něm dorazili nečekaní návštěvníci – tři králové i s velbloudem (loutkou) sledující kometu. Po společném zpěvu koledy Jdou zástupy věrných (Adeste Fideles) se taktovky chopil Jiří Kabát M. Mus a zaznělo ono očekávané „Hej, mistře!“

Tříkrálová sbírka pro potřebné

Také v roce 2023 proběhla v Řičanech a okolí Tříkrálová sbírka, při které Česká katolická charita sbírá peníze na své humanitární projekty. Výtěžek sbírky bývá rozdělen podle tohoto klíče: koledující subjekt obdrží 65 %, pomoc v zahraničí 10 %, diecézní projekty 15 %, celostátní charitativní projekty 5 % a režie sbírky 5 %. Sběrka proběhla několika způsoby, a to koledováním do zapečetěných kasiček od 1. do 15. ledna, nebo několika druhy bezhotovostních převodů až do 30. dubna 2023. V kasičkách tentokrát koledníci vybrali celkem 88 124 Kč, online koledou pak 9 201 Kč, bezhotovostní dary se sešly ve výši 1 400 Kč.

Dárci tak podpořili kromě projektů místní charity (včetně podpory Domova seniorů v Mukařově a hospice v Čerčanech) také výstavbu Komunitního centra sv. Anežky v Praze 2 a pomohli chudým rodinám s dětmi v Uzbekistánu a Kyrgyzstánu. Za organizací sbírky stála stejně jako v minulých letech vedoucí Farní charity Řičany Marie Junková.

Humanitární sbírky

Tradiční jarní sbírka oblečení a dalších předmětů pro Diakonii Broumov se uskutečnila 9. května. Počasí organizátorům přálo při sbírce i druhý den při odvozu, oba dny bylo slunečno, i když trochu větrno. Marie Junková z Farní charity popsala průběh sbírky pro letní vydání farního zpravodaje Zvon: *„Dárci nám přinesli velké množství věcí. Všechno bylo uloženo v předsíni kostela, druhý den bez jakýchkoli problémů naloženo a odvezeno.“* Řičanští přinesli i finanční dary, část byla použita jako příspěvek na dopravu a část uložena do charitní pokladny. *„Finanční dar ze svého kapesného nám přinesli i dva kluci ze základní školy a také pan učitel, který se vždy zastaví a nějaký finanční dar nám do pokladničky přidá. Děkujeme všem dárcům za dary fyzické i finanční. Moc si vážíme vaší štědrosti!“* – Poděkovala Marie Junková prostřednictvím Zvonu. Podzimní humanitární sbírka pro Diakonii Broumov se konala 5. října.

Průzkum v kostele v Jažlovicích

V letních měsících začal průzkum kostela svatého Václava v Jažlovicích, který spravuje říčanská farnost. Kostelík s více než osm set let starými základy může skrývat zatím neodhalená

tajemství. V současné době nutně potřebuje rekonstrukci. Proto Jan Kužník, někdejší říčanský zastupitel, společně s městem Říčany inicioval nedestruktivní průzkum lokality, jehož výsledky by mohly posloužit při budoucích opravách. Výzkum provádí tým Jiřího Šindeláře ze spolku Naše historie. Vzniká podrobná geodetická dokumentace aktuálního stavu architektury a výsledkem bude mj. i přesný digitální 3D model stavby.

Církev bratrská

Slavnostní bohoslužby

Sbor Církve bratrské se schází k bohoslužbám v koncertním sále Staré radnice. Na setkání zve i veřejnost. Na začátku roku, v neděli 15. ledna, to bylo k slavnostní bohoslužbě na téma Jsme na zemi jen hosté.

Stavba městečka z Lega

Církev bratrská ve spolupráci s Olivovou dětskou léčebnou uspořádala ve dnech 16. až 19. března stavbu Říčan z Lego kostiček. Výstava Landprojekt putuje po celé České republice, účastníci (děti ve věku 6–12 let) staví sami nebo s pomocí rodičů či instruktorů. Tvořit mohou podle návodu nebo vlastní fantazie, k dispozici jsou desítky tisíc klasických i speciálních kostek a asi dvě stovky sad včetně vláček, dopravních prostředků a sportovišť. V Olivovně se stavělo od čtvrtka do soboty, v neděli dopoledne pak proběhlo slavnostní představení městečka o rozloze 8 × 3,5 metru.

Čtení z Bible na náměstí

Na Bílou sobotu (8. dubna) se říčanský Sbor Církve bratrské již tradičně připojil k celonárodnímu čtení z Bible. Kdo měl zájem, mohl si přijít poslechnout nebo i přečíst texty, které popisují velikonoční a jiné události, na Masarykovo náměstí od 8 do 12 hodin.

Česká křesťanská akademie

Pobočka České křesťanské akademie působí v našem městě od roku 2007. Za tu dobu uspořádali její členové (zakladateli byli Daniel Kvasnička, Martin Kupka a Jakub Sirovátka) řadu diskusních večerů se zajímavými hosty. Na březen 2020 byla naplánována přednáška profesora Tomáše Petrářka. V té době se ale rozšířil covid-19 a platila přísná hygienická opatření včetně zákazu akcí pro veřejnost. ČKA Říčany se odmlčela a v říjnu 2023 po delší přestávce navázala na předchozí činnost. Tomáš Petrářek, který se mezitím stal známým i pro širokou veřejnost, Říčany navštívil s přednáškou „Víra, hodnoty, tradice v proměnách dějin“. Akce se konala v úterý 31. října v aule Gymnázia Říčany. V následné diskusi se účastníci dotkli svých představ Boha a nebe. Byla řeč i o energii a aktivitě v současné církvi. Mnozí ze zúčastněných využili možnosti nechat si od Tomáše Petrářka podepsat knížku.

Místní infrastruktura

Veřejné osvětlení

Město systematicky pracuje na modernizaci veřejného osvětlení. Cílem je spotřebovat méně elektřiny, ušetřit a také získat účinnější a příjemnější veřejné osvětlení, které je možné lépe regulovat. Říčany vlastní a spravují 2 743 sloupů veřejného osvětlení, z toho je 2 191 lamp sodíkových nebo výbojkových. Modernizace veřejného osvětlení byla rozdělena do tří etap. V roce 2023 probíhala první etapa, na kterou se městu podařilo získat dotaci ve výši téměř sedm milionů korun. Z analýz vyplývá, že dojde ke snížení až 70 % spotřeby elektrické energie, a to významně sníží i náklady města na osvětlení. V rámci modernizace postupně proběhl i nátěr sloupů neutrální šedivou barvou.

Ověřování podpisu pro občany s pohybovým omezením

Jednou ze služeb, kterou městský úřad začal vykonávat, je ověřování podpisu na dokumentech v domácím prostředí nebo v zařízení pro seniory. Tato služba je určena občanům s pohybovým omezením. Pro svého blízkého ji může objednat rodina nebo zajistit sociální pracovníce. Stačí kontaktovat Odbor kanceláře starosty nebo pracoviště Czech Point, pracovník pak přijede podpis v rámci území Říčan ověřit.

Komunální odpad

Známky na popelnice od začátku roku 2023 už nebyly potřeba, nahradily je čipy na popelnicích. Pracovníci společnosti Marius Pedersen čipy navrtali do horního lemu nádoby na směsný komunální odpad. Čipy byly dodány v červené a černé barvě, na boku popelnice se objevila samolepka s čárovým kódem. Svozy popelnic pak pokračovaly automaticky. Obyvatelé Říčan tak nemuseli nikam chodit kvůli přihlášení.

Zavedení čipů má pro město přínos v tom, že informační systém monitoringu nádob a kontejnerů umožní kromě online sledování výsypů také sumarizaci údajů o provedených svezích. Je možné stanovit počty svezích nádob podle velikosti a adresy za vybrané období. Systém také rozpozná, jestli je popelnice i pro další období řádně objednaná majitelem nemovitosti.

Obnovený parkovací systém

Od 1. dubna došlo k obnovení parkovacího systému. Značky byly odkryty v únoru, aby měli řidiči dost času si na parkování zvyknout, od 1. února bylo možné zakoupit si zvýhodněné parkovací karty. Pro všechny občany s trvalým pobytem na celém území města Říčan platí jedna cena 100 Kč na rok. Systém nerozlišuje, jestli někdo bydlí v centru města, nebo v okrajové části.

Dopravní značení zavedlo město Říčany v létě 2021 a vyvolalo u mnoha občanů nevoli. Na podnět občanů se značením zabýval Odbor dopravy Krajského úřadu Středočeského kraje a v ulicích Říčan zrušil velkou část dopravního značení. Rozhodnutí bylo městu doručeno 14. února 2022, právní moci nabylo 1. března a část dopravních značek byla zneplatněna. Také placené parkování v Říčanech bylo od 1. března 2023 dočasně zrušeno. Dne 15. února proběhlo referendum o parkovacích zónách, nebylo ale platné, protože se ho zúčastnilo málo lidí.

Od dubna 2023 zjednodušený systém zahrnuje pouze jednu zónu a dva tarify – R1 a R2 takto: R1 Masarykovo náměstí (zde musí platit všichni i s parkovací kartou). Zpoplatněno: PO–PÁ 8–18 hod.; SO 8–12 hod. 10 Kč za prvních 30 minut, 20 Kč za druhých 30 minut. Základní cena od započaté druhé hodiny – 60 Kč za 1 hod. Maximální doba stání 3 hodiny. R2 ulice, značená parkoviště a nádraží (pokud má občan kartu, neplatí). Zpoplatněno: PO–PÁ 8–18 hod. 5 Kč za 30 minut, 10 Kč za hodinu, 40 Kč za 10 hodin (celý den).

Pořízení karty je dobrovolné, ne všichni ji využijí. Kartu lze získat elektronicky online nebo osobně na Czechpointu (v přízemí Staré radnice).

(Podle tiskových zpráv města.)

Doprava a spoje

Služba CITYA (rodinná MHD sdíleným minivanem) zavedla novou funkci, kterou si Řičanští přáli, a to objednávání jízdy s předstihem. Vůz může převážet také malé děti, je vybaven podsedákem a pohodlně lze přepravovat i kočárek. Pokud si občané aplikaci CITYA stáhli do mobilu, získali jednu jízdu zdarma. Jízdy si lze objednávat až 24 hodin dopředu.

Službu začaly využívat i další obce v okolí, lze se svézt do Tehova, Tehovce, Světic, Babic, Svojetic nebo do Březí. Citya fungovala naplno také během Řičanských slavností. V pátek 8. září jezdil osmimístný multivan až do 22.30 hod. a v sobotu 9. září od 14.30 do 23 hod.

Koordinátor veřejné dopravy v Řičanech Sebastian Macura společně s kolegy z Fakulty dopravní ČVUT provedli během léta důkladná **sčítání cestujících na všech stanicích železniční trati 221 Praha – Benešov**. Nejvíce lidí nastupuje a vystupuje v Řičanech. Navrhli optimalizaci, která by mohla přinést rovnoměrný takt 15 minut (nyní je to 10 až 20 minut) a také zrychlení cesty z Benešova a ze vzdálenějších stanic do Prahy.

Nové stanice sdílených kol Nextbike se objevily v **Pacově a Strašíně**. Všude platí 15 minut jízdy zdarma.

Z podnětu ROPID a Středočeského kraje došlo v roce 2023 k **přejmenování některých autobusových zastávek**. Důvodem je zjednodušení a úprava podle standardního schématu názvů zastávek. V některých případech byly přidány názvy místních částí pro lepší orientaci. Odstraněny musely být i neodůvodněné předložky. Ke změnám došlo například u těchto zastávek:

Dříve: Říčany, U Nemocnice, nyní: Říčany, Radošovice, sokolovna. (Název byl podobný se zastávkou Nemocnice.)

Dříve: Říčany, Březská, U Rokytky, nyní: Říčany, Radošovice, Rokytky.

Dříve: Říčany, K Žel. st., nyní: Říčany, Radošovice, Haškova. (Nádraží je příliš daleko, aby po něm byla pojmenována tato zastávka.)

Dříve: Říčany, prům. zóna, Zděbrady, nyní: Říčany, Jažlovice, Zděbrady. (Zjednodušení názvu – je známo, že ve Zděbradech nic jiného kromě průmyslové zóny není.)

Dříve: Říčany, Spojovací, ZŠ, nyní: Říčany, Radošovice, ZŠ Bezručova.

Dříve: Říčany, U Podjezdu, nyní: Říčany, Radošovice, podjezd.

Nové jízdní řády městské autobusové dopravy nepřinesly v prosinci žádné změny v časech odjezdů a příjezdů. Novinkou je to, že **v sobotu jezdí dvě linky**. Linka č. 8 zůstává a druhý autobus začal jezdit z Pastelkova do Jažlovic.

(Podle tiskových zpráv a Facebooku města.)

Záchranné složky: hasiči a policie

Strážníci Městské policie Říčany, hasiči Středočeského kraje, stanice HZS Říčany, a dobrovolní hasiči se 3. června zapojili do **Dětského dne**, který pořádalo město Říčany na Marvánku. Strážníci s říčanskými hasiči se objevili i na dalších oslavách Dne dětí v Pacově, kde byla hlavním lákadlem ukázka služební techniky.

Také v roce 2023 se složky Integrovaného záchranného systému představily na Masarykově náměstí na **Dni záchranářů**. Konal se v úterý 20. června pro školáky i veřejnost. Akce má preventivní, vzdělávací a osvětový charakter. Zaměřuje se zejména na školní děti, které se také mohou setkat s nehodou, zraněním, nebezpečnou osobou nebo jinou situací, kdy budou potřebovat pomoc od složek Integrovaného záchranného systému.

Účastníci si prohlédli činnosti u stanovišť jednotlivých složek, ale viděli také akční ukázky. Například loupežné přepadení s bodnořezným poraněním poškozeného a následný zákrok hlídky proti pachateli a společnou první pomoc. Dále zadržení osoby za použití donucovacích prostředků, poskytnutí první pomoci a záchranu osob při dopravní nehodě, kdy bylo potřeba pacienta mechanicky vystříhat z vraku auta. Děti i dospělí dále viděli ukázkou hašení ohně, hasičskou a policejní výzbroj a techniku, praktickou ukázkou slánění z objektu pacienta a hasiče. Byly k vidění také ukázky práce záchranářských psů a maskování zranění. K dispozici byl workshop trénování reflexů, které jsou důležité pro předcházení úrazů nebo pro jejich efektivní řešení. Akce se účastnilo okolo 1 500 dětí a 80 dospělých z řad účinkujících a pořadatelů.

Při příležitosti Dne záchranářů poděkoval složkám IZS za jejich práci říčanský starosta David Michalička. Hlavním pořadatelem byla Cesta integrace, o. p. s., za významné spolupráce města Říčany, Městské policie Říčany, Sboru dobrovolných hasičů Říčany, Hasičského záchranného sboru Říčany, Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje ze stanice Říčany, Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT, Policie ČR, Celní správy ČR, Českého červeného kříže, Armády ČR, Bez limitu, z. s., Chytré péče, Sunfibre a Nadace Science 21.

V roce 2023 dostali říčanští dobrovolní hasiči od města **mobilní protipovodňové zábrany**.

Mnozí **strážníci Městské policie Říčany pravidelně darují krev**. V roce 2023 se k nim připojili další kolegové a rozhodli se, že se stanou pravidelnými dárci krve.

Díky kamerovému systému Městské policie Říčany se 27. listopadu podařilo **zasáhnout proti skupině mužů**, kteří popíjeli alkohol v místě, kde je to obecně závaznou vyhláškou města zakázáno. Strážníci udělili devět pokut, z nichž některé byly uhrazeny hned na místě. Tyto osoby Městská policie Říčany dlouhodobě sleduje pro opakované, nedovolené chování na veřejných místech.

(Podle informací v Říčanském kurýru a na sociálních sítích města.)

Policistům z Říčan se podařilo doslova **dopadnout pachatele přímo při činu**. Šestatřicetiletému muži se v rodinném domě ve Strančicích-Všechromech zřejmě zalíbilo natolik, že se do něj vydal krást opakovaně. K prvnímu případu vloupání došlo na konci července. Muž se násilím, přes vstupní dveře, dostal do rodinného domu a uvnitř domu a garáže odcizil pneumatiky k osobnímu vozidlu, hračky, stavebnice a lžici k minibagru. Celkově majiteli způsobil škodu přes 50 tisíc korun. Podruhé se na místo vydal 15. srpna, kdy ho ale při krádeži přímo v domě dopadli policisté z Říčan. Ti si u pozemku všimli vozidla, které bylo na místě viděno i při minulém vloupání, proto šli dům okamžitě zkontrolovat. Uvnitř na ně čekal nezvaný host. Ten už si stihl před dům vynést několik věcí, které měl v úmyslu odcizit. Jednalo se o další lžici k minibagru, náhradní díly k motorovému vozidlu a hračky, vše v hodnotě přes 20 tisíc korun. Muž putoval s policisty

na policejní služebnu, kde mu ještě téhož dne sdělili podezření z přečinu krádeže, za což mu hrozí až dvouletý trest odnětí svobody.

(Podle tiskové zprávy Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Středočeského kraje.)

Životní prostředí

Ve dnech 6.–8. ledna proběhla **Ptačí hodinka**, pátý ročník sčítání ptáků na krmítkách. Jde o dlouhodobý program občanské vědy České společnosti ornitologické, pomocí kterého chtějí ornitologové zjistit více o chování ptáků přezimujících v České republice. Může se do něj zapojit široká veřejnost. Tentokrát se zapojilo 28 625 dobrovolníků. Nejčastějším návštěvníkem krmítek je v České republice i na Praze-východ podle tohoto průzkumu sýkora koňadra. Další pořadí deseti nejčastěji pozorovaných ptáků v ČR: sýkora modřinka (2.), kos černý (3.), hrdlička zahradní (4.), vrabec polní (5.), vrabec domácí (6.), brhlík lesní (7.), straka obecná (8.), strakapoud velký (9.), zvonek zelený (10.).

V březnu byl zahájen **projekt revitalizace koryta Říčanského potoka v ulici Olšany**, od městské sportovní haly po ulici Široká. Zmizely betonové panely, které potok po desítky let zakrývaly, a do konce roku se pracovalo na úpravách okolí, včetně parkoviště vedle fotbalového hřiště. Městu se podařilo vyjednat, že na realizaci „malé říčanské náplavky“ se podílel i státní podnik Povodí Vltavy.

Na jaře **Říčaňané uklízeli své město**. Město zajistilo pytle na odpad a rukavice, které si lidé mohli vyzvednout na podatelně městského úřadu na Masarykově náměstí. Městský úřad pak zajistil svoz pytlů s odpady. Do úklidu města se zapojili také žáci a studenti. Žákovské zastupitelstvo si vybralo lokalitu pod zříceninou říčanského hradu, kolem Říčanského potoka a na kraji Mlýnského rybníka, za několik hodin skupina sesbírala úctyhodné množství odpadků. Stejnou zkušenost měli studenti z Gymnázia Říčany. Ty neodradil ani silný déšť a uklidili například okolí cyklostezky u Rozpákova, Komenského náměstí, park Poručíka Koreše a park Antonína Švehly. Žáci 2. ZŠ Bezručova Říčany uklízeli okolí své školy a rybníka Jureček. Členové Žákovského zastupitelstva na závěr ekologické akce zasadili společně s pracovníky Odboru technických služeb města Říčany strom, sakuru ozdobnou v ulici Smiřických.

Jarní výzvy **Zelené cesty do školy** se zúčastnilo jednačtyřicet tříd z pěti škol (1. ZŠ Říčany, 3. ZŠ U Říčanského lesa, ZŠ Magic Hill, ZŠ Sofie, ZŠ Světic) a nejspíš i další třídy ze 2. ZŠ Bezručova, které ale nepředaly pořadatelům vyplněné archy. Díky výzvě došlo k výraznému omezení počtu jízd autem a žákům i učitelům to přineslo spoustu nových zážitků. Konkrétně si cestu jinak než autem (tedy pěšky, na kole, koloběžce, kombinací chůze a vlaku nebo autobusu) vyzkoušelo během deseti květnových dní 818 dětí a vykonaly celkem 11 259 cest do školy a ze školy. Vítězem se stala 7. B ze 3. ZŠ U Říčanského lesa, jejichž podíl zelených cest představoval 98 % všech cest do školy a ze školy. Bonusové body dostali žáci, pokud vedli do školy mladší sourozence nebo děti z okolí. V tom byli rekordmany pátáci z 1. ZŠ a ze Světic. Samostatní v cestách do školy z okolních obcí byli tradičně žáci druhého stupně ze 3. ZŠ U Říčanského lesa, kteří pravidelně dojíždějí autobusem a nebojí se ani sednout na kolo. Žáky při zdolávání zelených cest jistě motivovaly i odměny od firem Freex a LaserGame Říčany, volnočasového centra Na Fialce a Muzea Říčany. *(Podle článku Kateřiny Čihákové v Říčanském kurýru č. 7–8/2023.)*

Pokosení **Vojkovské louky** a sušení sena proběhlo na několik etap během července. Pokosenou trávu je třeba z louky každý rok odstranit, aby na louce kvetly orchideje a další rostliny a dařilo se

tam i nadále motýlům nebo čmelákům. Usušeným senem členové Ekocentra Říčany a komunita, která kolem něj vznikla, krmí zvířata z Dvorku naproti říčanskému muzeu. Část sena si mohou odebrat pro své domácí mazlíčky.

V říjnu se na radnici uskutečnila schůzka se zástupci mysliveckých spolků, které se starají o honitby v okolí Říčan. Jednání se uskutečnilo na základě narůstajících stížností občanů kvůli škodám, které způsobila **přemnožená černá zvěř**. Do této doby bylo v roce 2023 odloveno již na sto kusů divočáků a odlovy pak dále pokračovaly. Myslivecký spolek Světlava vyzval občany, aby se nepohybovali po soumraku v lese a jeho blízkém okolí. Tradiční lov naháňkou nelze totiž v příměstských lesích bezpečně realizovat, protože zvěř ztratila plachost vůči loveckým psům a v lese se pohybuje velké množství lidí. Jediný možný způsob lovu je tak individuální, který se provádí právě po soumraku. Lidé mají také respektovat zákaz volného pobíhání psů po lese. Divoká prasata, která jsou často vyrušována pobíhajícími psy, ztrácí vůči nim (a pak i k lidem) plachost. Tím vzrůstá nebezpečí přímého kontaktu.

Školství, sociální oblast

Systém pro elektronické podávání přihlášek do městských **mateřských škol** byl otevřen 1. dubna. Zápis do všech MŠ pak proběhl 2. května od 9 do 17 hodin bez přítomnosti dětí. K září 2023 nastoupilo do říčanských mateřských škol celkem 577 dětí (z toho 316 nových dětí).

V celkovém počtu jsou zahrnuty i děti z rodin uprchlíků z Ukrajiny. Celkem bylo do mateřských škol přijato 24 dětí ukrajinských uprchlíků.

V Říčanech jsou tyto mateřské školy: Mateřská škola **Čtyřlístek** Říčany na adrese Domažlická 1656, detašované pracoviště Čtyřlístku na Kolovratské 1704 fungující v předchozích letech se v září 2023 neotevřelo; Mateřská škola **Kuřátko** Říčany na adrese Rooseveltova 3, Kuří; Mateřská škola **Srdíčko** Říčany na adrese Edvarda Beneše 204 – otevřená po roční pauze, kdy probíhala rekonstrukce, od 1. září 2023; Mateřská škola **Větrník** Říčany na adrese Bílá 785; Mateřská škola **U Slunečních hodin** Říčany na adrese Štefánikova 1616; Mateřská škola **Zahrádka** Říčany na adrese Labská 2577/6. Dny otevřených dveří se ve většině školek konaly během dubna, v MŠ Srdíčko v měsíci srpnu.

Zápis do 1. ročníku základních škol v Říčanech proběhl 14. dubna od 9 do 17 hodin. K září 2023 nastoupilo do prvních tříd základních škol celkem 245 žáků. V těchto počtech jsou zahrnuti i žáci-uprchlíci z Ukrajiny. Celkem bylo do říčanských základních škol přijato 5 žáků 1. tříd z Ukrajiny.

Také v roce 2023 pokračovala činnost **Žákovského zastupitelstva (ŽZ)**. Jedná se o 21 žáků říčanských škol, kteří přispívají nápady do říčanské kulturní a sportovní nabídky. Dvacátého sedmého dubna ŽZ uspořádalo charitativní koncert „Na pomoc psychickému zdraví dětí“ v Kulturním centru Labuť. Vystoupili na něm Komorní sbor 2. ZŠ Bezručova, Troufalost, Matyáš a Anežka Fořtovi, Sax & Rhythm Junior a Pěvecký sbor Gymnázia Říčany. Vstupné bylo dobrovolné a výtěžek ve výši 24 700 korun putoval do Terapeutického centra Modré dveře Říčany na pomoc pro říčanské děti.

Dne 22. června se díky organizaci ŽZ uskutečnil **ragbyový turnaj mezi školami** (žáky druhého stupně a stejně starých studentů víceletých gymnázií). Hrál se tzv. touch rugby. Vítězná 1. ZŠ Masarykovo náměstí obdržela výhru 20 000 korun. Byla využita pro nákup sportovních potřeb do tělocvičny.

S novým školním rokem se **mění složení ŽZ**. V listopadu volili členové svého starostu a místostarosty pro rok 2023/2024. Post starosty obhájil Matyáš Fořt, student Gymnázia Říčany.

Na pozici 1. místostarostky byla zvolena Linda Nykodýmová ze 3. ZŠ U Říčanského lesa a 2. místostarostou se stal David Vašek ze 2. ZŠ Bezručova Říčany.

Činnost **Základní umělecké školy Říčany** byla také v roce 2023 provázaná s **Národním divadlem**, pokračoval rok partnerství těchto institucí.

V lednu se do návštěv představení a do workshopů zapojily všechny obory. Nejmladší děti z hudebního oboru navštívily inscenaci Jeníček a Mařenka ve Státní opeře a ty o trochu starší v Národním divadle představení Čert a Káča. Všechna představení byla spojena s dílnou, děti viděly zákulisí, mohly se projít po scéně a zblízka vidět všechny kulisy. Dětem se věnoval režisér a scénograf představení a vysvětlil jim, jak představení vzniká. Pěvecké oddělení se na chvíli přeneslo do opery. Jak vzniká opera? Co je libreto? Co musí umět dirigent? Jak často cvičí houslista? Odpovědi na tyto a mnoho dalších otázek našli malí zpěváci ve Stavovském divadle na představení Opera nás baví. Děti z tanečního a výtvarného oboru navštívily v Laterně magie kouzelné představení Zázrak (s)tvoření. A pozadu nezůstaly ani děti z literárně-dramatického oboru. Ty se zúčastnily tvořivé dílny Kytice, kde si zopakovaly básně Karla Jaromíra Erbena a společně k nim vytvořily kulisy a masky. Zahrály si také improvizací scénky na scéně Stavovského divadla v dílně Divadlo? Divadlo! Děti navštěvovaly scény Národního divadla i v dalších měsících.

Součástí spolupráce bylo **natáčení časosběrného dokumentu**, který zdokumentoval partnerství Národního divadla a ZUŠ. Natáčení probíhalo ve spolupráci s Českou televizí a Filmovou školou Michael. Šéfproducentem byl Petr Morávek, manažer Centra realizace publicistické, dokumentární a vzdělávací tvorby České televize. Dokument měli Říčanstí možnost vidět v rámci letního kina 24. srpna.

Desátý ročník soutěžní přehlídky **Pěvecké mládí** se konal 23. února v KC Labuť. Soutěž je určena dětem z mateřských a základních škol a ze ZUŠ v Říčanech, které rády zpívají. Odborná porota tentokrát hodnotila 64 zpěváků a zpěvaček. Soutěžilo se ve čtyřech kategoriích a podle předvedeného výkonu soutěžící získali bronzové, stříbrné nebo zlaté pásmo.

Talentové zkoušky a zápis do všech oborů ZUŠ proběhly v týdnu od 29. května.

Jako zpětnou vazbu k aktivitě s Národním divadlem připravila ZUŠ **Týden Národního divadla v Říčanech** (12. – 15. června). Díky nové učitelce, profesorce Pražské taneční konzervatoře v Praze Pamele Morávkové, se podařilo přilákat do tanečního oboru absolventy konzervatoře Luisu Brychcínovou a Vojtěcha Pilbauera, se žáky ZUŠ připravili choreografie určené pro tento týden. Další choreografie vznikly pod vedením Pavlíny Červíčkové, členky Laterny Magiky. Byly součástí Taneční středy s Národním divadlem (14. 6.). Bohatý program zahájilo v pondělí 12. 6. setkání s umělci ND. Úterý (13. 6.) patřilo hudbě a čtvrtek (15. 6.) herectví. Součástí programu byla výstava výtvarného oboru na téma divadlo.

Ve druhém pololetí školního roku 2022/2023 se na Říčansku realizoval už popáté vzdělávací projekt Post Bellum **Příběhy našich sousedů**. Podpořily jej tentokrát Říčany, Strančice a Kunice. Pět žákovských týmů z Říčanska se na půl roku stalo rozhlasovými a filmovými dokumentaristy. Dívky a chlapci ze 7. až 9. ročníku základních škol natočili životní příběh pamětníka z jejich okolí a zpracovali jej tak, aby mohl být publikován na webových stránkách www.pribehynasichsousedu.cz. Dokázali, že umí pracovat v týmu a plánovat si svou práci v průběhu delšího časového období. Zpracovali velké množství informací ze života pamětníka do ucelené reportáže. To vše za podpory svých učitelů, kteří týmy vedli.

Při slavnostní závěrečné prezentaci, která se konala na říčanské Staré radnici v pátek 2. června, týmy představily pamětnické příběhy před publikem a poděkovaly pamětníkům za vstřícnost, se kterou jim svěřili své celoživotní vzpomínky. Byli mezi nimi také Oldřich Schreiber, který zažil válku v Říčanech jako kluk z napůl židovské rodiny, Marie Wrightová, která jako malá bydlela v dnes už neexistujícím Bartošově mlýně a osud ji zavál do Velké Británie a do Holandska, nebo Miloš Macinauer, který dětem vyprávěl zážitky z květnových dní roku 1945 v Radošovicích. Odborná porota ve složení novinářka Soňa Jindrová, pedagožka Zuzana Zmrhalová a historik Radek Holodňák pak týmům poskytla zpětnou vazbu, jak se jim podařilo příběhy předat dál. V nesoutěžním projektu dostaly všechny týmy odměnu – mimo jiné dárky od města Říčany, obce Strančice a Muzea Říčany. Cukrářský salon na Široké ulici v Říčanech věnoval žákům poukázky na zmrzlinu. Po skončení oficiální části programu si mohli účastníci slavnostního odpoledne pochutnat na moravských koláčích z nedalekého pekařství Slunečnice. Výstavní panely s portréty pamětníků byly k vidění nejen během slavnosti, zájemci je v dalších měsících našli v prvním patře Městského úřadu v Říčanech na Komenského náměstí.

MAP v ORP Říčany zorganizovala ve dnech 23. a 24. srpna na zámku v Kostelci nad Černými lesy **Letní školu pro pedagogy**. V nabídce byly semináře například na tato témata: Hry a činnosti pro prevenci agrese a agresivity u dětí z mateřských škol; Čtenářská gramotnost, klíč k úspěšnému životu s 2D; Komunikace a specifické učitelské dovednosti.

Na školáky Říčany myslí i v souvislosti se zpestřením městského prostoru. Děti z **2. ZŠ Bezručova** mohou využívat **interaktivní tabule v parčíku u školy**. V roce 2022 zde město upravilo cestu a osadilo nové lavičky a koše. Interaktivní tabule město osadilo ve spolupráci se školou. Park školáci využívají například při čekání na autobus.

Na zahradě 4. ZŠ Nerudova vznikla přes letní prázdniny **nová venkovní učebna**. Díky krásnému babímu létu si mohli na začátku školního roku děti a pedagogové výuku venku užít naplno. Žáci z „Nerudovky“ se také zúčastnili environmentální soutěže Ekokosteláda na téma „Čas v přírodě“. Ve vědomostním klání zúročily děti celoroční přípravu a v celkovém hodnocení obsadily 3. místo.

V září se v Říčanech otevřela **Umělecká akademie III. věku**, společný projekt Koloběhu a ZUŠ Říčany, který vznikl ve spolupráci se Středočeským krajem a s městem Říčany. Projekt byl založen podle vzoru pražských ZUŠ, které se tomuto mezigeneračnímu propojování věnují již několik let. Akademie je určena občanům od 62 let výše. Nabízí možnost věnovat se umělecké tvorbě ve čtyřech oborech – hudebním, výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém. Studium trvá maximálně šest semestrů, z větší části je hrazeno z finančních prostředků Středočeského kraje a senioři budou za výuku hradit pouze symbolickou částku. Garanty Umělecké akademie III. věku jsou Hana Špačková, místostarostka města Říčany, Jitka a Jan Adamusovi (za hudební obor), Olga a Miroslav Hudečkovi (za výtvarný obor), Ivanka Kubicová (za taneční obor) a Jiří Černožský (za literárně-dramatický obor).

Výstavba nové školy na Komenského náměstí se po více než sedmi letech plánů a příprav stala realitou. Bagr litoměřické společnosti Gardenline, která vyhrála soutěž na zhotovitele, se 13. listopadu poprvé „zakousl“ do pozemku na Komenského náměstí, kde nová budova 1. ZŠ vyroste. Půjde o největší dřevěnou školní budovu v pasivním standardu v Česku. Hotovo by mělo být do listopadu 2025. Tato náročná, ale pro říčanské děti nezbytná, investice sníží na přechodnou dobu komfort rezidentů. Cílem města je omezit negativní dopady stavby na minimum.

Plánovaná kapacita je 540 žáků. Podle projektu v nové budově školy vznikne osmnáct kmenových tříd, odborné učebny, jídelna a moderní kuchyně. V dalším propojeném objektu

vyroste tělocvična včetně venkovního sportoviště. Vyřešena je i dopravní infrastruktura v blízkosti školy a park pro veřejnost. Moderní škola budoucnosti vybavená fotovoltaikou a vytápěná tepelnými čerpadly bude stát 701 milionu Kč včetně DPH. Díky mnohaleté usilovné práci se dotačnímu týmu města podařilo získat dotace v celkové hodnotě 460 milionů Kč.

Proč Říčany potřebují novou školu? Kapacita všech říčanských škol je maximálně naplněna a říčanských dětí stále přibývá (jde skutečně o děti z Říčan, protože dohody s okolními obcemi o společném školském obvodu město zrušilo již v roce 2014). Vedení všech škol muselo navýšit počty žáků ve třídách, což je náročné pro děti i pedagogy. Zrušeny byly téměř všechny odborné učebny, výuka probíhá i v prostorách družin. Zároveň město stojí před nevyhnutelnými rozsáhlými rekonstrukcemi starých budov 1. ZŠ na Masarykově náměstí a v Olivově ulici. V nové 3. ZŠ U Říčanského lesa se zvedla kapacita z původních 540 žáků na 790.

(Podle tiskových zpráv a Facebooku města a informací ZUŠ zveřejněných v městském věstníku.)

Péče o seniory

V Říčanech se konají **pravidelná setkání seniorů** v Kulturním centru Labuť. Realizace se ujímá tým z Odboru školství a kultury Městského úřadu Říčany. K programu patří živá hudba a vystoupení zdejších dětských souborů, seniory přichází pozdravit vedení města a další hosté. Připraveno je pohoštění.

Mnozí účastníci jsou aktivní a plní sil, někteří už jsou odkázáni na péči v domovech seniorů. Svě klienty tak na tyto akce vypravují Domov pro seniory Pod Kavčí Skálou a Domov seniorů Říčany ve Voděrádkách.

Setkání 6. února zpestřilo vystoupení TŠ Twist Říčany a hudebníka a muzikoterapeuta Pavla Justicha. Ten zavítal s kytarou rovnou mezi tančící seniory, což mělo velký úspěch. Na setkání 24. dubna opět vystoupil Pavel Justich a také Dětský folklorní soubor Mikeš. Pracovníci Muzea Říčany přišli seniory pozvat do vznikajícího muzejního klubu přátel. Senioři se potkali v Labuti také 25. září. Kromě oblíbeného muzikanta Justicha vystoupili žáci pátého ročníku hudební třídy 2. ZŠ Bezručova Říčany a mladé tanečnice ze ZUŠ Říčany. Speciální setkání se konalo 5. října od 18.30 hodin. Do KC Labuť tentokrát zavítal i klub seniorů z partnerského města Opatówek. Vystoupil Pavel Justich. Domácí účastníci přinesli ukázky sladkých dobrot, které doma nejraději připravují, byla tak připravena ochutnávka na téma Jak se peče v Říčanech. Dne 27. listopadu mohli zájemci zavítat na Vánoční setkání seniorů s hudbou. K tanci a poslechu zahrála kapela Joker's Band, zpívala s nimi přední jazzová zpěvačka Darja Kuncová; vystoupily děti z MŠ U Slunečních hodin a Dětský folklorní soubor Mikeš.

Od února se po pauze způsobené covidem začala v Koloběhu na Masarykově náměstí scházet **Rada starších**. Ta například iniciovala vznik papírových formulářů, přes které mohou senioři hlásit závady ve městě. (Mnoho seniorů nevlastní chytrý telefon, a tak informaci o závadě nemohou odeslat pomocí aplikace Říčany v mobilu.)

Seniorcentrum Říčany pořádá během roku různé akce. Například v květnu to byla prohlídka zámku Pátek nad Ohří a zámecké zahrady v Libochovicích, v červnu výlet na zámek do Třeboně.

(Podle informací zveřejněných v městském věstníku.)

Tělovýchova a sport

V Říčanech působí tyto sportovní kluby a organizace:

Běžecký klub Říčany
Dance EB (taneční studio)
FBC Draci Říčany (florbal)
Fight club Říčany (smíšená bojová umění)
FK Radošovice (fotbal)
FK Říčany (fotbal)
Fuego Říčany (taneční klub)
Gymnastika Říčany (sportovní gymnastika)
Klub šachistů Říčany 1925
Na Fialce (centrum pro volný čas)
RC Mountfield Říčany (ragby)
SC Spirit Říčany (volejbal)
SK Slunéčko (basketbal, inline bruslení aj.)
Taekwon-Do Kwang Gae
TJ Sokol Pacov (fotbal)
T. J. Sokol Říčany a Radošovice
TJ Tourist (oddíly stolního tenisu, volejbalu, basketbalu, lyžování a gymnastiky)
TK Radošovice (tenis)
TŠ Twist Říčany (taneční klub)

Klub šachistů Říčany 1925 se stal poprvé v historii **mistrem extraligy**. V dubnu zvítězil v **Extralize mládeže** v ročníku 2022/2023. Předseda klubu Jaroslav Říha popsal slavné chvíle takto: „*Nakonec suverénní vítězství. Všichni členové týmu patří do republikové špičky a tandem na prvních šachovnicích – Jáchym Němec a Jáchym Šmolík – nakonec nedal nikomu šanci. Překonali jsme tak nejenom náš dlouholetý vzor a obhájce titulu BŠŠ Frýdek-Místek, který na první šachovnici disponoval novopečeným mezinárodním mistrem Richardem Stalmachem. Frýdek-Místek nakonec skončil až na třetím místě za druhými Pardubicemi.*“ Vítězná sestava družstva A od první šachovnice: J. Němec, J. Šmolík, M. Hlavina, J. Ocelák, T. Bezděk, D. Martirosyan, J. Síleš, V. Sehnoutková. Za úspěchy stojí nejenom samotní hráči, ale i hlavní trenér Stanislav Stárek. Extraliga se hraje jako dlouhodobá soutěž za účasti 16 družstev. Do sestavy musí nastoupit mladší žák (hráč do 15 let) a dívka, kterou může nahradit supermladší žák do 12 let. Ostatním hráčům může být 18 let.

Florbalový klub FBC Draci Říčany zamířil na konci dubna na nejstarší **mládežnický turnaj** na světě, pořádaný **ve švédském městě Mölndal**. Na turnaj se vypravily tři kategorie: mladší žáci, starší žáci a junioři. A byl to úspěch – všechny kategorie přivezly cenný kov. Starší žáci získali zlato a celkové vítězství v turnaji.

Osmého května se konal první holčičí fotbalový turnaj v Říčanech **Lvice Cup 2023**. Výsledky turnaje: 1. AC Sparta Praha – rudá, 2. DFK Bohemians 1905, 3. OFS Benešov, 4. FC Viktoria Plzeň, 5. AC Sparta Praha – bílá, 6. FK Teplice, 7. Lvice FK Říčany, 8. SK Roudnice nad Labem.

Laura Samsonová a Alena Kovačková z tenisového oddílu T. J. Sokol Říčany a Radošovice se v červenci staly **vítězkami wimbledonské čtyřhry juniorek**. Ve finále přehrály v napínavém utkání britský pár Klugmanová–Lacyová 6 : 4 a 7 : 5. Tento historický český úspěch navázal na deset let staré vítězství českého páru Krejčíková–Siniaková.

(Podle informací na sportovních stránkách městského věstníku.)

Události v České republice a ve světě, kultura a sport

Valné shromáždění Organizace spojených národů na svém 75. zasedání v březnu 2021 vyhlásilo rok 2023 Mezinárodním rokem prosa. Proso může růst na vyprahlé půdě a je mimořádně odolné vůči klimatickým změnám. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen vyhlásila rok 2023 Evropským rokem dovedností. Evropskými hlavními městy kultury se v roce 2023 staly maďarský Veszprém, rumunský Temešvár a řecký Eleusis.

Leden

Dne 1. ledna jsme si připomínali 30. výročí založení České a Slovenské republiky (31. prosince 1992 zanikla Česká a Slovenská Federativní Republika).

Prvního ledna bylo ukončeno vysílání televizní stanice ČT3.

První lednový den se ujalo Švédsko předsednictví Evropské unie.

Chorvatsko se 1. ledna stalo 20. členským státem eurozóny a 27. částí Schengenského prostoru.

Se začátkem roku se volným dílem staly knihy například Ivana Olbrachta a Fráni Šrámka (uplynulo více než sedmdesát let od smrti těchto autorů).

Čtvrtého ledna proběhlo ve velkochovu v Brodě nad Tichou kvůli ptačí chřipce vybití téměř všech tamních 750 000 nosnic, tedy 15 % všech českých slepic.

Pátého ledna byl ve Vatikánu pohřben někdejší papež Benedikt XVI.

Osmého ledna se Josef Středula, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů, vzdal kandidatury v prezidentské volbě.

Desátého ledna společnost Microsoft ukončila rozšířenou podporu operačního systému Windows 8.1.

Ve dnech 13.–14. ledna v prvním kole prezidentských voleb uspěli Petr Pavel (35,40 %) a Andrej Babiš (34,99 %). Volby se zúčastnilo 68,24 % voličů.

Ve dnech 27.–28. ledna v druhém kole volby prezidenta České republiky vyhrál Petr Pavel (58,32 %). Volby se zúčastnilo 70,25 % voličů.

Únor

Dne 3. února Spojené státy americké oznámily, že sledují údajné čínské špionážní balóny nad Amerikou, přičemž první balón se vznášel z Yukonu do Jižní Karolíny, než byl následující den sestřelen, a druhý se vznášel nad Kolumbií a Brazílií.

Šestého února zasáhlo Turecko a severní Sýrii ničivé zemětřesení o síle 7,8 stupně Richterovy stupnice.

Šestnáctého února byl novým primátorem Prahy zvolen Bohuslav Svoboda.

Dne 21. února ruský prezident Vladimir Putin oznámil pozastavení účasti na nové dohodě START o snížení počtu nasazených strategických zbraní dojednané roku 2010 v Praze.

Březen

Pátého března vyhrála parlamentní volby v Estonsku strana dosavadní premiérky.

Šestého března byla vůdkyně běloruské opozice Svjatlana Cichanouská odsouzena k 15 letům odnětí svobody.

Osmého března Miloši Zemanovi skončil mandát prezidenta České republiky.

Devátého března složil Petr Pavel ústavou předepsaný slib a ujal se funkce prezidenta České republiky.

Ve stejný den, 9. března, při střelbě v náboženském centru v Hamburku zahynulo 8 osob včetně pachatele.

Do funkce ministra životního prostředí byl 10. března jmenován Petr Hladík.

Slavnostní ceremoniál vyhlášení filmových cen Český lev se uskutečnil 4. března v pražském Rudolfinu. Nejvíce nominací získaly filmy *Arvéd* a *Il Boemo*. Nejlepším celovečerním filmem se stal snímek *Il Boemo* o životě a tvorbě hudebního skladatele Josefa Myslivečka, zaměřený především na jeho kariéru v Itálii. Režisér Petr Václav získal také sošku lva za nejlepší režii. Českého lva za nejlepší výkon v hlavní ženské roli obdržela Klára Melíšková (série *Podezření*); za nejlepší výkon v hlavní mužské roli byl oceněn Michal Kern (film *Arvéd*).

Dne 12. března proběhl 95. ročník udílení Oscarů, cen americké Akademie filmového umění a věd. Nejlepším filmem se stal snímek *Všechno, všude, najednou*. Za nejlepší herecké výkony byli oceněni Brendan Fraser a Michelle Yeoh.

Čtrnáctého března se americký bezpilotní letoun MQ-9 Reaper po srážce ruskou stíhačkou Su-27 zřítil do Černého moře.

Mezinárodní trestní soud v nizozemském Haagu vydal 17. března mezinárodní zatykač na ruského prezidenta Vladimira Putina v kauze deportací ukrajinských dětí do Ruska.

Dne 27. března maďarský parlament ratifikoval vstup Finska do NATO.

Ve stejný den byl novým premiérem Skotska zvolen Humza Yousaf.

Dne 30. března turecký parlament ratifikoval vstup Finska do NATO.

Duben

Druhého dubna se konaly parlamentní volby ve Finsku a Bulharsku a prezidentské volby v Černé Hoře.

Čtvrtého dubna se Finsko stalo 31. členem NATO.

Dne 14. dubna vypustila Evropská kosmická agentura sondu JUICE, která má pátrat po životě v Jupiterově soustavě. Datum jejího přiletu se předpokládá na rok 2031.

Dne 15. dubna začal v Súdánu konflikt mezi generálem polovojenské organizace rychlé podpory a generálem ozbrojených sil Súdánu.

Dvacátého dubna oznámil ministr školství Vladimír Balaš ukončení svého působení ve funkci ze zdravotních důvodů.

Americký prezident Joe Biden 25. dubna oficiálně oznámil kandidaturu v amerických prezidentských volbách 2024.

Květen

Čtvrtého května byl do funkce ministra školství, mládeže a tělovýchovy jmenován Mikuláš Bek.

Stejný den při požáru v brněnské Plotní ulici zemřelo osm lidí bez domova.

Dne 5. května vyhlásila Světová zdravotnická organizace ukončení stavu ohrožení veřejného zdraví mezinárodního významu kvůli pandemii covidu-19. Celosvětově si tato pandemie vyžádala téměř 7 milionů obětí.

Šestáho května se ve Velké Británii konala korunovace Karla III. a jeho manželky Camilly.

Ve dnech 9.–13. května se v anglickém Liverpoolu uskutečnila soutěž Eurovision Song Contest 2023, vyhrála ji zpěvačka Loreen.

Dvanáctého května byl zahájen 78. mezinárodní hudební festival Pražské jaro. Cyklus symfonických básní Má vlast Bedřicha Smetany hrál v Obecním domě v Praze Welsh National Opera Orchestra pod taktovkou Tomáše Hanuse. Festival se konal do 2. června.

Od 12. do 28. května probíhalo ve finském Tampere a lotyšské Rize 86. mistrovství světa v ledním hokeji. Zlato získala Kanada, stříbro Německo a bronz Lotyšsko.

Dne 14. května vyhrála parlamentní volby v Turecku vládnoucí strana prezidenta Erdoğana, který zároveň vyhrál první kolo prezidentských voleb.

Patnáctého května jmenovala slovenská prezidentka Zuzana Čaputová úřednickou vládu Ľudovíta Ódora.

Osmnáctého května si Český rozhlas připomněl 100 let od pravidelného rozhlasového vysílání.

Dne 21. května vyhrála parlamentní volby v Řecku strana dosavadního premiéra Nová demokracie.

Dne 28. května druhé kolo prezidentských voleb v Turecku těsně vyhrál dosavadní prezident Recep Tayyip Erdoğan.

Červen

Druhého června při železniční nehodě v indickém státě Odiša zemřelo nejméně 288 lidí a dalších 900 bylo zraněno.

Čtvrtého června vznikla nová politická platforma Liberálové.

Dne 6. června byla při konfliktu s Ruskem protržena Kachovská přehrada. Protržení znamenalo ekologickou katastrofu a problém pro obyvatele žijící v širokém okolí.

Předčasné parlamentní volby 11. června v Černé Hoře vyhrálo nové hnutí Evropa teď.

Osmnáctého června došlo k nehodě ponorky Titan, která se ztratila v mezinárodních vodách severního Atlantského oceánu u pobřeží kanadského ostrova Newfoundland během turistické výpravy k vraku Titaniku. (Americká pobřežní stráž pak 22. června oznámila, že pětičlenná posádka ponorky je po smrti. Ponorka s nejvyšší pravděpodobností implodovala.)

Dvacátého června uvedla slovenská prezidentka Zuzana Čaputová, že se nebude ucházet o funkci prezidentky pro druhé volební období.

Ve dnech 23.–24. června proběhla tzv. Vzpouora Wagnerovy skupiny jako reakce na spory Jevgenije Prigožina a jeho Wagnerovy skupiny s ruskou vládou a armádou.

Předčasné parlamentní volby v Řecku 6. června opět vyhrála strana dosavadního premiéra Nová demokracie.

Ve dnech 21. června až 2. července se konaly 3. Evropské hry, mezinárodní sportovní soutěž, v polském Krakově.

Prezident Petr Pavel jmenoval 29. června Marka Výborného novým ministrem zemědělství.

Od 30. června do 8. července uvítaly západní Čechy 57. ročník Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Mezi hvězdnými hosty byli Russell Crowe, Ewan McGregor, Alicia Vikander s manželem Michaellem Fassbenderem a Robin Wright. Křišťálový globus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii obdržel Russel Crowe. Cenu prezidenta karlovarského filmového festivalu převzala Daniela Kolářová.

Červenec a srpen

Prvního července se Španělsko ujalo předsednictví Evropské unie.

Na dvoudenní návštěvu České republiky přiletěl 6. a 7. července ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj. Setkal se s prezidentem Petrem Pavlem, premiérem Petrem Fialou, předsedou senátu Milošem Vystrčillem a předsedkyní sněmovny Markétou Pekarovou Adamovou.

Od 20. července do 20. srpna se konalo historicky deváté mistrovství světa ve fotbale žen v Austrálii a na Novém Zélandu. Vyhrál tým Španělska, na druhém místě se umístila Anglie, třetí bylo Švédsko.

Parlamentní volby ve Španělsku vyhrála 23. července Lidová strana.

V Nigeru proběhl 26. července vojenský převrat, vojáci zajali prezidenta Mohameda Bazouma. Byl také vyhlášen celostátní zákaz vycházení a byly uzavřeny hranice země.

Ve dnech 1.–6. srpna se konaly Světové dny mládeže v portugalském hlavním městě Lisabon. Vyvrcholením akce bylo setkání mladých lidí s papežem Františkem.

Devátého srpna zemřel v Ekvádoru při atentátu kandidát na prezidenta Fernando Villavicencio. K útoku se přihlásil gang Los Lobos a vyhrožoval i dalšími útoky. Země vyhlásila výjimečný stav.

V Rusku bylo 23. srpna sestřeleno soukromé letadlo Jevgenije Prigožina, vůdce Wagnerovy skupiny. Ten společně s dalšími lidmi na palubě, včetně Dmitrije Utkina, zahynul.

Ve stejný den indická sonda Čandraján-3 úspěšně přistála u kráteru Manzinus na Měsíci.

Prezidentské volby v Zimbabwe vyhrál 27. srpna stávající prezident Emmerson Mnangagwa.

Září

Osmého září zasáhlo Maroko silné zemětřesení síle 6,9 stupně Richterovy škály.

Ve dnech 8. září – 21. října se konalo ve Francii mistrovství světa v ragby. Vítězem se stal tým z Jihoafrické republiky, druhé místo obsadil Nový Zéland a třetí příčku Anglie.

Devátého a desátého září hostila Indie summit G20.

Dne 18. září byla zahájena výstavba Areny Brno.

Ázerbájdžán získal 19. září zpět pod kontrolu Náhorní Karabach. Na 120 000 Arménů odešlo do Arménie.

Třicátého září vyhrála parlamentní volby na Slovensku strana SMER-SD v čele s Robertem Ficem.

Ve stejný den, 30. září, se v pražském Národním divadle konal 30. ročník udílení cen Thálie. Za celoživotní mistrovství Herecká asociace ocenila v činohře Danielu Kolářovou a Stanislava Šárského, v opeře Jana Hladíka, za balet Miroslavu Pešíkovou a za muzikál či operetu Františka Zacharníka. Za činoherní herectví cenu získali Martin Pechlát (postava Otto von F. z inscenace Moskoviáda v pražském divadle X10) a Karolína Baranová (titulní role v inscenaci libereckého Divadla F. X. Šaldy Marie Antoinetta).

Říjen

Pátého října zasáhla ruská raketa ukrajinskou obec Hroza a zabila na padesát lidí.

Sedmého října došlo k útoku palestinských teroristů z hnutí Hamás na Izrael. Při útoku bylo zabito nejméně 900 Izraelců. O den později vyhlásil Izrael válečný stav a nařídil totální blokádu pásma Gazy.

Dne 8. října proběhl 133. ročník Velké pardubické se Slavia pojišťovnou.

Devátého října zasáhlo východní Slovensko zemětřesení o síle 5,1 Richterovy stupnice, nejvíce zasažena byla obec Ďapalovce.

Společnost Microsoft ukončila 10. října rozšířenou podporu operačních systémů Windows Server 2012 a Windows Server 2012 R2.

Dne 11. října Afghánistán zasáhlo silné zemětřesení o síle 6,3 stupně Richterovy stupnice.

Patnáctého října vyhrála parlamentní volby v Polsku vládnoucí strana Právo a spravedlnost.

Dvaadvacátého října vyhrála parlamentní volby ve Švýcarsku Švýcarská lidová strana.

Večer 28. října se ve Vladislavském sále Pražského hradu konal slavnostní ceremoniál předání státních vyznamenání. Řád Bílého lva od prezidenta obdrželi bývalý předseda vlády a Senátu, právník Petr Pithart, donedávna předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský a bývalý ministr zahraničí Karel Schwarzenberg, za něhož vyznamenání převzal syn Jan. In memoriam získal ocenění Karel Mareš, první velitel 311. československé bombardovací perutě RAF. Řád Tomáše Garrigua Masaryka obdržela například Zdena Mašínová, sestra „bratří Mašíků“, členů odbojové skupiny, kteří bojovali proti komunistickému režimu.

Osmadvacátého října zahájil Izrael rozsáhlým pozemním útokem invazi do Pásmu Gazy.

Listopad

Druhého listopadu bylo pražské metro po pěti letech prací kompletně pokryto mobilním signálem.

Prosinec

Dne 21. prosince si masová střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze vyžádala 15 mrtvých včetně 24letého útočnicka Davida Kozáka. Ten den také vyšlo najevo, že stejný pachatel usmrtil 15. prosince dvě osoby v Klánovickém lese a v den útoku na univerzitě také svého otce. Tento čin se stal největší tragédií v novodobé české historii. Svou účast a soustrast projevily Česku hlavy evropských států i americký prezident.

(Převzato z Wikipedie, otevřené encyklopedie, upraveno, doplněno.)

Odešli v roce 2023

7. ledna – Miloš Horanský, básník, režisér a pedagog
10. ledna – Konstantin II. Řecký, řecký král
12. ledna – Paul Johnson, britský historik a novinář; Lisa Marie Presleyová, americká zpěvačka
16. ledna – Gina Lollobrigida, italská herečka
17. ledna – Lucile Randonová (sestra André), francouzská řeholnice, do té doby nejstarší žijící člověk (nar. 11. 2. 1904)
27. ledna – Jaroslav Šedivý, ministr zahraničních věcí a historik
3. února – Nad'a Urbánková, zpěvačka
6. února – Květa Pacovská, výtvarnice; Lubomír Štrougal, československý politik
10. února – Carlos Saura, španělský režisér a scenárista
15. února – Karel Pala, lingvista a univerzitní profesor
24. února – Juraj Jakubisko, slovenský filmový režisér, scenárista a kameraman
3. března – Kenzaburó Óe, japonský spisovatel, nositel Nobelovy ceny
6. března – Ivana Hloužková, herečka; Marie Krčmová, lingvistka, překladatelka a univerzitní profesorka
12. března – Karel Kaplan, historik
24. března – Gordon Moore, americký chemik a vynálezce
25. března – Emil Boček, válečný veterán, příslušník čs. letectva ve Velké Británii
9. dubna – Karl Berger, německý jazzový vibrafonista a klavírista
11. dubna – Dana Němcová, psychologka, kritička a disidentka; Me'ir Šalev, izraelský spisovatel
21. dubna – Mahulena Čejková, synodní kurátorka Českobratrské církve evangelické, lékařka a politička
28. dubna – Ivan Vyskočil, spisovatel
3. května – Josef Jařab, anglista, literární historik a politik

6. května – Petruška Šustrová, publicistka, překladatelka a disidentka
7. května – Soňa Červená, herečka a operní pěvkyně; Margita Havlíčková, divadelní historička

24. května – Tina Turner, švýcarsko-americká rocková zpěvačka

27. května – Ilja Kabakov, ukrajinský malíř

28. května – Harald zur Hausen, německý lékař, nositel Nobelovy ceny

29. května – Vítězslav Mácha, zápasník

30. května – Milka Zimková, slovenská spisovatelka-prozaička, režisérka, autorka monodramat a herečka

5. června – Miloslav Uličný, romanista, překladatel, básník a vysokoškolský pedagog

7. června – Miroslav Řepa, architekt

12. června – Silvio Berlusconi, italský politik a podnikatel

25. června – John B. Goodenough, americký fyzik, nositel Nobelovy ceny

2. července – Jiří Pliska, horolezec, himálajista, běžecký lyžař na dlouhé tratě a učitel

11. července – Milan Kundera, česko-francouzský spisovatel

16. července – Jane Birkin, britská herečka, režisérka, skladatelka a zpěvačka

23. července – Zdeňka Bauerová, módní návrhářka a profesorka oděvního designu

26. července – Sinéad O'Connor, irská zpěvačka

27. července – Petr Hořejš, spisovatel, publicista a scénárista

28. července – Jana Šulcová, herečka

30. července – Hanuš Bartoň, hudební skladatel, klavírista a pedagog

17. srpna – Jiří Černý, hudební kritik

19. srpna – Vašo Patejdl, slovenský zpěvák a hudební skladatel

24. srpna – Pavel Taussig, filmový historik, scenárista, novinář a publicista

25. srpna – Juliana Jirousová, výtvarnice

27. srpna – Karel Holomek, romský aktivista a politik

30. srpna – Mohamed Al-Fayed, egyptský podnikatel

1. září – Josef Havel, spisovatel
5. září – Otta Bednářová, novinářka a spisovatelka
7. září – Charles Gayle, americký jazzový klavírista a saxofonista
11. září – Yvonne Přenosilová, zpěvačka, moderátorka a herečka
13. září – Yolanda z Ligne, belgická šlechtična a rakouská arcivévodkyně
15. září – Fernando Botero, kolumbijský malíř
18. září – Zdeněk Návrat, hokejista
21. září – Václav Šašek, dramaturg a filmový scénárista
1. října – Patricia Janečková, operní pěvkyně
2. října – Richard Salzman, politik, právník, finančník a bývalý senátor; Francis Lee, anglický fotbalista
7. října – Oldřich Pelčák, kandidát na astronauta a vojenský letec
22. října – Eduard Krečmar, textař a libretista
25. října – Antonín Dufek, historik umění a fotografie; Zdeněk Mácal, dirigent
28. října – Matthew Perry, americko-kanadský herec, komik a producent
31. října – Thomas Mattingly, americký vojenský letec a astronaut
4. listopadu – Alois Fišárek, filmový střihač a vysokoškolský pedagog
12. listopadu – Karel Schwarzenberg, politik, kancléř prezidenta Václava Havla a kandidát TOP 09 v prezidentské volbě v roce 2013; Roman Čechmánek, hokejový brankář a trenér
14. listopadu – Stanislav Žalud, architekt a politik
17. listopadu – Libuše Hrabová, historička
19. listopadu – Rosalynn Carterová, americká politička a bývalá první dáma USA
20. listopadu – Zdena Hadrboľcová, herečka, scénáristka a publicistka; Hugo Mensdorff-Pouilly, šlechtic a diplomat
22. listopadu – Barbara Haščáková, slovenská zpěvačka
24. listopadu – František Xaver Halas, diplomat a politik; Linda Wichterlová, stomatoložka a spolupracovnice svého muže Otta Wichterleho, proslulého díky objevům a vynálezům, které vedly ke zdokonalení a rozšíření měkkých kontaktních čoček

29. listopadu – Henry Kissinger, německo-americký diplomat, politolog a historik

9. prosince – Ladislav Županič, herec a dabér

16. prosince – Antonio Negri, italský filozof

22. prosince – Eva Hauserová, spisovatelka a překladatelka

24. prosince – Milan Zelený, ekonom

26. prosince – Wolfgang Schäuble, německý právník a politik

30. prosince – Filip Breindl, novinář a vysokoškolský pedagog

(Převzato z Wikipedie, otevřené encyklopedie, upraveno.)

Fotografie přiložené ke kronice pořídil převážně městský fotograf Rudolf Flachs. Dále události a místa v Říčanech fotografovali Eva Sosnovcová, Petr Hněvsa a kronikářka Renata Skalošová. Snímky pocházejí také z archivu Muzea Říčany a z archivu Ekocentra Říčany.